

Profielen.hr.nl ONAFHANKELIJK BLAD VAN DE HOGESCHOOL ROTTERDAM

PROFIELEN

PROFIELEN 96号, 四月2012

ISSUE #96 APRIL 2012

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

'Mijn leven is
ontzettend saai'
**ERNEST
VAN DER
KWAAT**

CHINESE STUDENTEN OP DE HR
在鹿特丹商学院的中国学生

NIEUWS
RON BORMANS
OPVOLGER VAN JASPER TUYTEL

ESAA Erasmus School of Accounting & Assurance

Opleiding tot Registeraccountant of Registercontroller

Afgestudeerd HBO-BE of HBO-AC?

U kunt via een toegespitst deeltijd schakelprogramma* instromen in het Master of Science programma Accounting, Auditing & Control. Vervolgens kunt u doorstromen naar de postinitiële opleiding Accountancy of de postinitiële Masteropleiding Registercontroller.** Heeft u de wetenschappelijke minor gedaan? Dan hoeft u geen schakelprogramma te volgen om in het Master of Science programma Accounting, Auditing & Control in te stromen.

Voor informatie: 010-408 21 73 of esaa-acc@ese.eur.nl

* Let op: soms is vooraf een wiskundetoets vereist.

** Aanvullende eis voor de RC-opleiding is dat u beschikt over minimaal twee jaar relevante praktijkervaring.

Certified Management Controlling (CMC)

Afgestudeerd HBO?

De opleiding Certified Management Controlling is een parttime controllersopleiding. Zij leidt financieel-administratieve kenniswerkers op HBO-niveau op tot professionals die beschikken over actuele kennis op het gebied van besluitvorming en beheersing van organisaties. Kenmerken van de opleiding zijn praktische focus op het werkveld en de rollen van de moderne controller, actuele kennis en inzichten op het gebied van management control en onderwijs in advanced workshops van maximaal 25 personen. CMC is een tweejarige post-experience opleiding.

Voor informatie: 010-408 14 92 of esaa-cmc@ese.eur.nl

Voorlichtingsavond:
Woensdag 6 juni 2012, 19.00 uur.

Bezoek onze website voor
meer informatie: www.esaa.nl.

20 *4 van de 545 Chinese studenten op de HR*
从遥远的中国而来

Interview
PROFIELEN-COLUMNIST
ERNEST VAN DER KWAST

Bij de les: de **ACADEMISCHE PABO** 10
Nieuws: **RON BORMANS** is de nieuwe collegevoorzitter 08
10 VRAGEN over de **LANGSTUDEERBOETE** 12
Achtergrond: **LEERWERKBEDRIJVEN** op de HR 18
Achtergrond: **DUALE STUDIES** leiden onder de crisis 26
Kenniswerker: **ARIE DE WILD** lector gedragseconomie 29

In memoriam

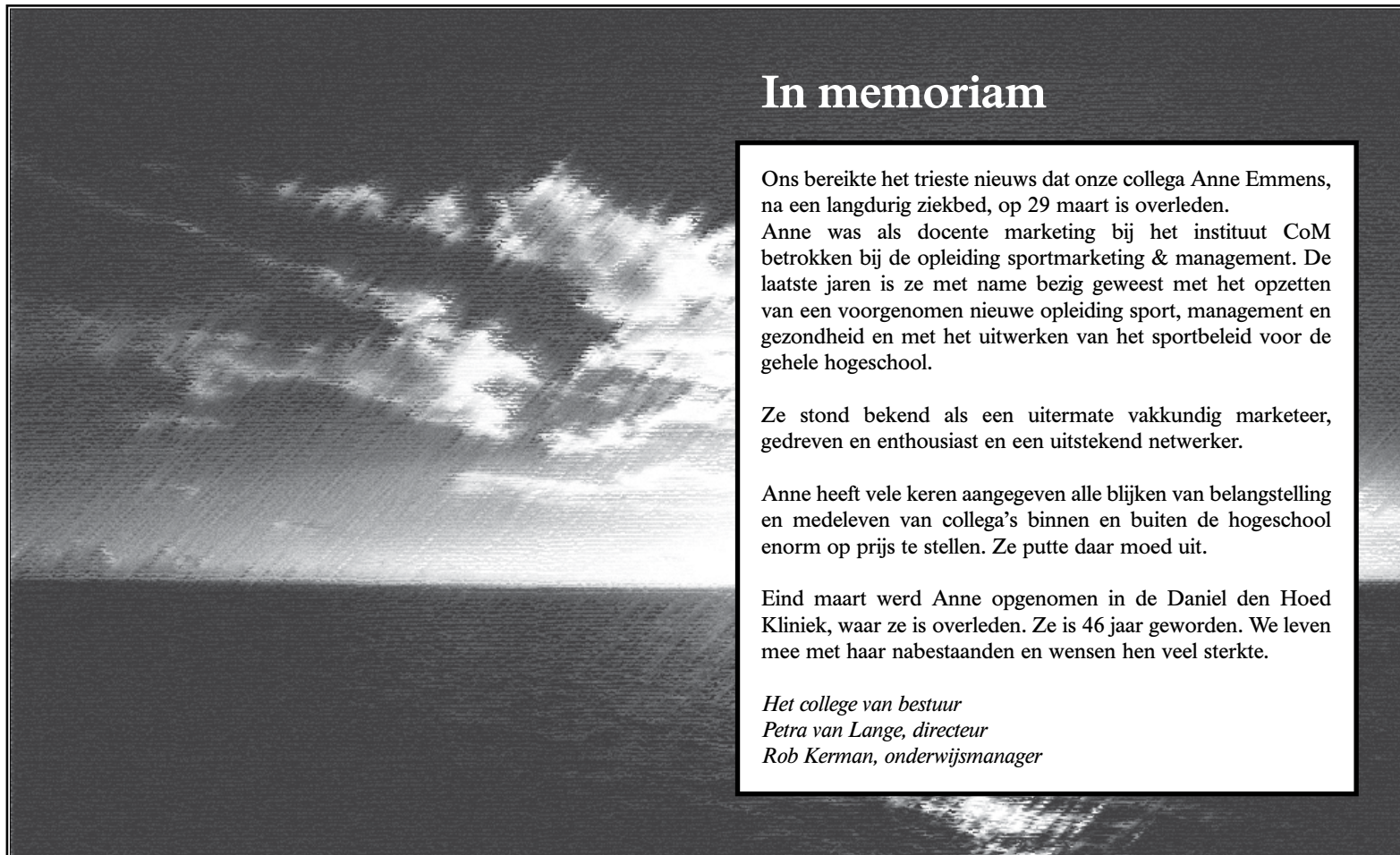
Ons bereikte het trieste nieuws dat onze collega Anne Emmens, na een langdurig ziekbed, op 29 maart is overleden. Anne was als docente marketing bij het instituut CoM betrokken bij de opleiding sportmarketing & management. De laatste jaren is ze met name bezig geweest met het opzetten van een voorgenomen nieuwe opleiding sport, management en gezondheid en met het uitwerken van het sportbeleid voor de gehele hogeschool.

Ze stond bekend als een uitermate vakkundig marketeer, gedreven en enthousiast en een uitstekend netwerker.

Anne heeft vele keren aangegeven alle blijken van belangstelling en medeleven van collega's binnen en buiten de hogeschool enorm op prijs te stellen. Ze putte daar moed uit.

Eind maart werd Anne opgenomen in de Daniel den Hoed Kliniek, waar ze is overleden. Ze is 46 jaar geworden. We leven mee met haar nabestaanden en wensen hen veel sterkte.

Het college van bestuur
Petra van Lange, directeur
Rob Kerman, onderwijsmanager

NIEUWS:

- 05 De grote schuif
- 09 I-lab vs doorstroomminor
- 11 Keuzegids: deeltijd en duaal
- 30 Meelopen: RSG

VERDER:

- 03 Colofon
- 04 Infographic
- 06 Kort
- 13 Column Jurgen
- 31 Afgestudeerd met een 10
- 32 Mini's
- 32 Column Ernest
- 33 Recensie
- 34 Wie ben jij dan?
- 35 Wie-wat-waar

Aan dit nummer werkten mee:

<ROLAND BROUWER>
Accountmanager RBS

Roland Brouwer is accountmanager bij de Rotterdam Business School van de HR en heeft Mandarijn gestudeerd. Voor de reportage op p. 20 en de cover maakte hij de vertalingen naar het Mandarijn.

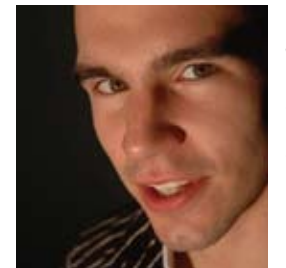
<CAMIE KARSTANJE>
Student illustratie

Afgelopen herfst ging ze voor een uitwisseling naar Parijs, maar inmiddels zit 3ejaars illustratie Camie Karstanje weer op haar stek in Rotterdam. Ze maakte de illustratie bij het artikel over duale studies en de crisis. (p.26)

<JOOST VAN WOERDEN>
4e jaars illustratie WdKA

Joost maakte de cartoon op p.5. Meer zien van Joost? Op joostart.blogspot.com zie je hoe veelzijdig zijn werk is.

PROFIELEN IS HET REDACTIONEEL ONAFHANKELIJKE INFORMATIE- EN OPINIEBLAD VAN DE HOGESCHOOL ROTTERDAM, BESTEMD VOOR ALLE STUDENTEN EN MEDEWERKERS VAN DE HOGESCHOOL EN GRATIS VERKRIJGBAAR OP ALLE LOCATIES. PROFIELEN VERSCHIJNT NEGENMAAL PER JAAR.

COLOFON Verschijningsdatum Profielen 96 23 april 2012 **Hoofdredacteur** Dorine van Namen **Eindredacteur** Esmé van der Molen **Redactie** Olmo Linthorst, Jos van Nierop, Darice de Cuba, Pim Bijl (stagiair) **Medewerkers aan dit nummer** Hoger Onderwijs Persbureau [HOP], Ernest van der Kwast, Jurgen van Raak, Sabine Schipper, Aaron van Wirdum, Roland Brouwer, Melissa Smink **Redactieraad** Japke-d Bouma, Jan van Heemst, Tessa Meeus, Ton Notten **Foto's** Levien Willemse, Frank Hanswijk, Joshua Bakarbessy, Pim Bijl, Melissa Smink, Sensor **Illustraties** Annet Scholten, Wendy van der Waal, Camie Karstanje, Joost van Woerden, Koen Mok, Trendspire **Vormgeving** MAGAZINESTUDIO.NL **Evelien van Vugt, i.s.m. Maxime Biekmann** **Cover** Levien Willemse **Redactie-adres** Museumpark 40, laagbouw bg, kamer ML 0.90. Postbus 25035, 3001 HA Rotterdam. Telefoon (010) 794 45 75. Fax (010) 794 45 80, profielen@hr.nl. Open: ma. t/m vr. 10.00-17.00 uur **Website** www.profielen.hr.nl **Advertenties (m.u.v. mini's)** Via www.profielen.hr.nl **Druk** Efficiënta, Krimpen a/d IJssel **Jaargang** 23 **ISSN** 1385-6677 **Profielen 97 verschijnt op 5 juni 2012** HET IS VERBODEN ZONDER TOESTEMMING VAN DE HOOFDREDACEUR ARTIKELEN OF ILLUSTRATIES GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVER TE NEMEN.

DE TREK VAN STUDENTEN DIE IN HET BUITENLAND WILLEN STUDEREN, VOLGT DE GOLVEN VAN DE WERELDECONOMIE. Daar waar veel studenten uit het Oosten graag in het Westen wilden studeren, komt de focus steeds meer op het Oosten te liggen. Opkomende economieën investeren zwaar in hun eigen hoger onderwijsstelsel. Een land als China was *hunting ground* voor hogescholen en universiteiten uit Europa en de VS, maar wordt steeds aantrekkelijker voor binnenlandse studenten en studenten uit omliggende landen. 'Op deze hogeschool neemt het aantal Chinese studenten inmiddels ook al licht af', vertelt Jacqueline Lavooy, manager studentregistratie.

In totaal zijn er ongeveer 60.000 buitenlandse studenten in Nederland, (ongeveer 8 procent van het totaal aantal studenten in het hoger

onderwijs), voornamelijk afkomstig uit Duitsland, China en België. 5400 van hen komen uit China. Op de HR zijn dat er 545. Dat lijkt niet veel, maar vergelijk het eens met Belgen (37) en Duitsers (48) op de HR. In 2008 studeerden 441.200 Chinese studenten in het buitenland, 1,7 procent van de totale Chinese studentenpopulatie. Om een braindrain te voorkomen, hebben studenten uit China die met een beurs in het buitenland studeren - *sea turtles* genoemd - over het algemeen een terugkeerverplichting nadat zij hun diploma hebben behaald en/of enige werkervaring hebben opgedaan. ■

BRON: *International student recruitment: policies and developments in selected countries Rosa Becker and Renze Kolster, januari 2012*

Deze zomer: Grote Schuif

Vorige maand verhuisden 450 hogeschoolmedewerkers naar het nieuwe HR-gebouw aan de Rochussenstraat. Maar deze zomer gaat de hogeschool nog veel meer verhuizen en verbouwen. Een update.

BEELD: WENDY VAN DER WAAL

ONGEVEER TWINTIG VOLTUJDOPLEIDINGEN VERANDEREN VAN LOCATIE EN ER WORDEN MEERDERE INSTITUTEN DOOR ELKAAR GEHUSSELD EN HERNOEMD. De komende jaren, in ieder geval tot en met 2013, staan in het teken van de Grote Schuif. Maar misschien 2014 ook nog wel. **Afgelopen maand besloot het college van bestuur namelijk om de verbouwing van de laagbouw Museumpark een jaar uit te stellen.** Eigenlijk zou de monumentale laagbouw vanaf komende zomervakantie een nieuw klimaatstelsel krijgen, een ingrijpende verbouwing die ook nog tijdens het daaropvolgende collegejaar zou plaatsvinden. Maar die verbouwing zou de Grote Schuif 'in de wielen rijden', vertelt collegelid Gerard van Drielen, verantwoordelijk voor de huisvesting van de Hogeschool Rotterdam.

Nu die verbouwing een jaar later plaatsvindt, is de Grote Schuif *in tijd* ineens heel overzichtelijk: **vanaf 9 juli tot en met 24 augustus moeten twintig opleidingen en vijf instituten hun nieuwe plek vinden.** Zo verhuist IvG (gezondheidszorg) in zijn geheel naar de Rochussenstraat en verhuist IMO (managementopleidingen) naar Museumpark. CMI (communicatie, media en informatietechnologie) gaat naar de Wijnhaven.

bedrijfskunde

IMO is één van de instituten die naast verhuizen ook moet reorganiseren. Het verliest de opleiding vastgoed & makelaardij aan IBB (bouw- en bedrijfskunde), maar krijgt er twee (kleine) opleidingen voor terug: technische bedrijfskunde (nu nog IBB) en bedrijfskundige informatica (nu nog CMI).

IMO zal na de zomer IBK gaan heten: Instituut voor Bedrijfskunde. En omdat IBB zijn bedrijfskundige opleiding verliest, zal het ook onder een nieuwe naam verdergaan: IGO, Instituut voor Gebouwde Omgeving.

media en communicatie

Een ander instituut dat zowel verhuist als reorganiseert, is CMI. Het staat de eerdergenoemde opleiding bedrijfskundige informatica af aan IMO, maar krijgt de opleiding communicatie (nu nog vallend onder CoM - commercieel management) erbij. CMI verhuist vervolgens naar de locaties Wijnhaven 107 en 99.

Wijnhaven 99 is een voor de hogeschool nieuwe locatie. 99 heeft een gebruiksoppervlak van rond de drieduizend vierkante meter en is samen met de zesduizend vierkante meter van buurman 107 ruim drie keer zo groot als de Pieter de Hoochweg, waar CMI nu nog zit. Het instituut laat de Pieter de Hoochweg na de zomervakantie leeg achter. De facilitaire dienst weet nog niet hoe deze ruimte ingevuld zal worden.

Kralingse Zoom

Communicatie is een grote opleiding. **Er verhuizen zo'n vijftig medewerkers en ruim duizend studenten van de Kralingse Zoom naar de Wijnhaven.** Door deze verhuizing krijgen andere opleidingen op de Kralingse Zoom (KZ) iets meer ruimte. De opleidingen zitten al langere tijd krap - er staan zelfs al portocabins op de KZ om het ruimtegebrek op te vangen. En die blijven daar voorlopig nog even, zegt directeur van de facilitaire dienst Anneli van der Reijden. Het college van bestuur moet nog met een plan komen voor de reorganisatie van de instituten op de KZ (Rotterdam Business School, commercieel management en financieel management).

haven en zeevaart

Samen met de STC-Groep, die nu al de HR-opleiding maritiem officier (marof) verzorgt, vormt de HR een nieuw instituut: de Hogeschool van de Haven en Zeevaart, HHZ. Daarin worden naast marof verschillende hbo-opleidingen ondergebracht die nu nog alleen door de HR worden verzorgd, zoals chemische technologie (pas in 2013) en logistiek & technische vervoerskunde. Die laatste opleiding verhuist ook naar het Lloydkwartier, waar het Scheepvaart en Transportcollege gevestigd is. Scheepsbouwkunde, een opleiding die de Hogeschool Rotterdam van InHolland overneemt, zal ook naar het Lloydkwartier verhuizen.

diensten zijn verhuisd

Wat de diensten betreft, is het grootste gedeelte van de schuif eind maart uitgevoerd. Op abz (algemene en bestuurlijke zaken) na, zijn alle diensten geheel of gedeeltelijk van de Westblaak en Museumpark naar de Rochussenstraat verhuisd. Personeelszaken, HR Services, financiën, onderwijs & kwaliteit, de facilitaire dienst, concernstrategie, communicatie & externe betrekkingen en amc (auditing, monitoring en control) zitten in dit nieuwe onderkomen.

De Rochussenstraat, dat wil zeggen het oude Eneco-gebouw, aan de kruising van de 's-Gravendijkwal en Rochussenstraat, is met ruim zestienduizend vierkante meter gebruiksoppervlak de grootste nieuwe locatie van de Hogeschool Rotterdam. De diensten bezetten de bovenste etages van de hoogbouw, de rest van het pand wordt in sneltreinvaart gereedgemaakt voor de eerstvolgende acte van de Grote Schuif. Die vindt in de derde week van juli plaats, wanneer IvG in zijn geheel naar de Rochussenstraat verhuist. Zes à zeven weken later moet iedereen op zijn nieuwe plek zitten. ■ *Olmo Linthorst*

KORT

AFBEELDING: SAMINTE EKELAND, I AM THE GREATEST II, 2010. 130X120 CM
FOTO: PIETER VANDERMEER

AANWINST: KUNSTCOLLECTIE HR NAAR KUNSTHAL

TER GELEGENHEID VAN HET 25-JARIG JUBILEUM VAN HOGESCHOOL ROTTERDAM IS VANAF 30 MEI IN DE KUNSTHAL EEN RUIME SELECTIE WERKEN UIT DE KUNSTCOLLECTIE VAN DE HOGESCHOOL TE ZIEN.

Werken van aankomende talenten, zoals Koen Taselaar en Barbara Helmer, naast werk van kunstenaars die hun sporen al hebben verdiend, onder wie Vanessa Jane Phaff en Jos van Merendonk.

De kunstcollectie van de Hogeschool Rotterdam telt 110 werken. Het eerste werk, van kunstenaar Henri Jacobs, werd in 1995 aangekocht. Het was het begin van een jaarlijks groeiende kunstcollectie met werk van oud-studenten van de Willem de Kooning Academie. Het laatst aangekochte werk, van de kunstenaar Marie Civikov, werd in december 2011 aangeschaft. Zij studeerde in 2002 af.

De tentoonstelling Aanwinst is te zien van 30 mei 2012 t/m 21 oktober 2012. Bij de tentoonstelling verschijnt een boek over de gehele kunstcollectie van Hogeschool Rotterdam.

KANOËN voor schoon water in Madagaskar

Op 22 maart was het Wereld Waterdag. Honderd tweedejaars civiele techniek en watermanagement vierden deze dag met een sponsor-peddelloop. Per kano en vervolgens lopend volgden de studenten het tracé van de Blauwe Verbinding in de nog te realiseren Klimaatbuffer IJsselmonde, een twaalf kilometer lange waterroute die schoon zoet water vanuit de Zuidpolder van Barendrecht naar de singels van Rotterdam-Zuid zal voeren. Klimaatbuffers zijn van belang, omdat daarmee overvloedig regenwater kan worden opgeslagen. **De studenten haalden met hun actie 1070 euro op, waarmee ze een waterproject in Madagaskar gaan steunen.**

FOTO: PIM BIJL

IPO studenten ontwerpen drijfboeien

Eerstejaars studenten industrieel product ontwerpen hebben in vijf weken tijd een drijfboei ontworpen. De drijfboei vormt een afbakening in binnenwateren om daarmee een route te creëren voor roeiboten. Studenten ontwierpen deze boei in rotatiegiettechniek.

CARTOON VAN JOOST VAN WOERDEN
4e JAARS ILLUSTRATIE, WDKA, HR

FOTO: SENSOR

BEST GELEZEN OP DE SITE

DE HOGESCHOOL ROTTERDAM HEEFT EEN NIEUWE LEIDER. Komend schooljaar volgt Ron Bormans Jasper Tuytel op als voorzitter van het college van bestuur. De wissel aan de top houdt de hogeschoolmens bezig; het artikel hierover werd op de *Profielen*-site in maart het beste gelezen. Bormans is op dit moment nog bestuursvoorzitter van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen (HAN). Hij gaat officieel per 1 september in Rotterdam aan de slag. Jasper Tuytel, de huidige bestuursvoorzitter, kondigde begin dit schooljaar al aan dat dit zijn laatste collegejaar is aan de Hogeschool Rotterdam. Hij wordt in augustus 65 en gaat dan met pensioen.

Een interview met Ron Bormans vind je op pag.8.

HUISVESTING DEELTIJDOPLEIDINGEN

EEN HOOP REURING ROND DE KABINETSPLANNEN MET HET DEELTIJDONDERWIJS.

Het is de bedoeling dat er meer ruimte komt voor commerciële aanbieders, bij voorkeur alleen studies gefinancierd worden waaraan op korte termijn op de arbeidsmarkt behoefte is, financiering rechtstreeks naar de student gaat en de druk om snel af te studeren wordt opgevoerd.

Afhankelijk daarvan zal de HR het deeltijdonderwijs moeten herzien. Zolang dat nog geen praktijk is, heeft het bestuur van de HR voor de korte termijn, 1 sep-

tember 2012, een beslissing genomen over de huisvesting van de deeltijdopleidingen:

- Museumpark: IMO, facility management, logistiek en economie, logistiek en technische vervoerskunde, ISO en IvL
- Wijnhaven/Blaak: WdKA en CMI
- Eneco/Academieplein: IVG, EAS, bouwkunde en civiele techniek
- Kralingse Zoom: IFM en CoM
- Visitor Centre: informatiebalie voor deeltijdstudenten

Deeltijdstudenten kunnen rekenen op professionele service en voorzieningen (openingstijden, restaurant, parkeren, bedrijfsbureau).

Powerplatform huiswerkklas

HET POWERPLATFORM ORGANISEERT ELKE DINSDAG-MIDDAG TUSSEN 15.00 EN 17.00 UUR

een huiswerkklas voor studenten die behoefte hebben aan begeleid huiswerk maken. **Interesse? Stuur een mailtje naar powerplatform@hr.nl.** Na aanmelding krijg je een mail terug met het lokaalnummer.

CIJFERS:

4620 Nederlanders studeren met studiefinanciering in België. Dat is een groei van 7%.

6088 is het totale aantal Nederlanders dat staat ingeschreven bij Vlaamse universiteiten (en dat was 5257).

343 Nederlandse studenten verbleven afgelopen december in de VS, tegen 335 eind 2010.

9800 In 2001 meldden zich nog 19.000 deeltijders aan, vorig jaar waren het er iets meer dan 9800.

2/3 Ongeveer tweederde van de bachelor-gediplomeerden is jonger dan 24 jaar.

45 Ruim een kwart van de master-gediplomeerden is ouder dan 45 jaar.

Ron Bormans volgt Tuytel op

NIEUW

FOTO: SENSOR

Profiel: nieuwe voorzitter

Komend schooljaar krijgt de Hogeschool Rotterdam een nieuwe leider. **Ron Bormans volgt Jasper Tuytel op als voorzitter van het college van bestuur.** Wie is Bormans? *Profielen* sprak hem en sloeg de kranten en tijdschriften er nog eens op na. Een eerste kennismaking.

DE BENOEMING VAN BORMANS WERD EIND MAART BEKENDGEMAAKT DOOR DE VOORZITTER VAN DE RAAD VAN BESTUUR, KEES VAN DER WAAIJ. Daarmee is officieel een einde gekomen aan de zoektocht naar een opvolger van Jasper Tuytel, die de hogeschool al vijftien jaar aanvoert en in augustus de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Bormans komt pas na de zomer daadwerkelijk naar Rotterdam. Hij kan daarom nog niet al te veel zeggen over zijn plannen met de HR. Voordat hij aantreedt, moeten alle hogescholen stevig onderhandelen met het ministerie van Onderwijs over de prestatieafspraken. Bormans zal die onderhandelingen nog voeren als hoogste baas van zijn huidige werkgever, de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, de HAN. Bormans wil niet ingaan op de vraag of hij zich zal gaan bemoeien met de prestatieafspraken die Tuytel de komende maanden zal maken – ook al zal hij degene zijn die de afspraken straks gaat uitvoeren. 'Ik moet me terughoudend opstellen', zegt hij in een telefonische reactie.

van ministerie naar hogeschool

Bormans heeft zich bijna zijn hele loopbaan met het hoger beroepsonderwijs beziggehouden. Na een paar jaar bij de vakgroep bestuurskunde van de universiteit in Nijmegen, verhuist hij naar het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Daar schipt hij het tot plaatsvervangend directeur hoger beroepsonderwijs en tot directeur studiefinancieringsbeleid. In 1998 wordt Bormans lid van het college van bestuur van de Hogeschool van Amsterdam. Daarna volgt de HAN. Bij die laatste hogeschool kwam

Bormans in 2005 in het bestuur; vanaf 2008 is hij er voorzitter. Tussen de HvA en de HAN door werkte hij ook nog bij Caggemini, als interim-directeur bij accreditatieorganisatie NQA en directeur contractactiviteiten bij Inholland.

Het is de combinatie van theorie en praktijk die het hoger beroepsonderwijs tot een 'fascinerende wereld' maakt, zegt Bormans. 'Ik zet mezelf graag neer als hbo-man en ik vind het dan ook fantastisch dat ik mijn loopbaan in het hbo kan voortzetten', zegt hij. 'Het hoger beroepsonderwijs werkt als een emancipatiemotor. Dat klinkt misschien hoogdravend, maar als je naar de geschiedenis kijkt, is dat wel zo.'

Dat verklaart waarschijnlijk waarom Bormans geen voorstander lijkt te zijn van keiharde selectie aan de poort. In een interview met *Sensor*, het hogeschoolblad van de HAN, zegt hij in 2010 dat hij zich met de HAN altijd zal blijven opstellen als een hogeschool die wel selecteert, maar die tegelijkertijd 'voor iedereen toegankelijk blijft'. Zachte selectie. Dat is in lijn met het beleid van de Hogeschool Rotterdam.

Bormans voegt er nog iets aan toe. Als je als hogeschool selecteert en je hebt studenten 'toegelaten', dan heb je 'de plicht om die studenten naar een succesvolle afronding van de opleiding te brengen.' Selectie – ook de zachtere variant – brengt morele verplichtingen met zich mee.

Dat roept vragen op over de invloed op de instroom die een bestuurder heeft in het zachte selectiemodel. Net als de HR is de HAN de afgelopen jaren sterk gegroeid. Beiden huisvesten nu rond de dertigduizend studenten. Sterke groei zet vaak de kwaliteit onder druk. En als je alleen vrijblijvend wilt selecteren, dan zul je een andere oplossing moeten ►

'LECTORATEN MOETEN GEEN VRIJ ZWEVENDE SATELLIETEN ZIJN ZONDER VERBINDING MET HET BACHELORONDERWIJS.'

- bedenken om ook de zwakke schakels aan een diploma te kunnen helpen. Als je tenminste niet het niveau wilt verlagen. Na lezing van dit artikel wil Bormans op dit punt nog een 'duidelijke streep' trekken, mailt hij. **'Kwaliteit en niveau moeten bij elke afweging vooropstaan. Zowel in het beleid van de hogeschool als bij een docent die moet beslissen of iemand wel hbo-waardig is.** We moeten dan de rug recht houden, ook als dat spanning oproept met kwantiteit of rendement.'

lector voor de klas

Bormans roept al langere tijd dat het niveau in het hbo omhoog moet. Niet pas sinds 'Inholland', toen het vanzelfsprekend werd om dat te doen, maar bijvoorbeeld al tijdens de commissie-Veerman, waar hij in 2009 en 2010 in zat. Of daarvoor, in een open brief aan minister Plasterk, waarin hij zegt dat **'hogescholen aangesproken mogen worden op niveau, rendement en kwaliteit van het onderwijs'**. De commissie-Veerman ging wat Bormans betreft eigenlijk alleen maar over het verhogen van het niveau. 'Er is brede consensus dat dat moet gebeuren.'

Ook de lectoren zijn voor Bormans een manier om het niveau te verhogen. Maar dan zouden lectoraten 'geen vrij zwevende satellieten moeten zijn, zonder verbinding met het bacheloronderwijs'. 'De lector moet voor de klas. Lectoraten zijn een belangrijke toegevoegde waarde als ze in verbinding staan met het bacheloronderwijs.'

Dat 'voor de klas staan' is deels een metafoor, zegt Bormans. Er zijn ook andere manieren om de verbinding met het onderwijs te leggen. 'Maar het is óók letterlijk. Als lectoren niet zichtbaar zijn, kunnen ze nooit een adequate bijdrage leveren aan het niveau en aan de kwaliteit. **In de vergaderzaal praat je over kwaliteit, in de klas laat je het zien.'**

Bormans laat zich in de talloze publicaties van en over hem kennen als iemand die altijd voor kwaliteit gaat. Hij wil zich ook regelmatig afvragen, zegt hij in *Sensor*, wat bepaalde activiteiten precies aan het onderwijs bijdragen. Alles draait wat hem betreft om 'de driehoek student – docent – onderwijsprogramma'. 'Hier wordt de basis gelegd voor kwaliteit. Alles wat daaromheen zit, moet dat faciliteren en optimaliseren.' ◻

Olmo Linthorst

Een I-lab en doorstuderen, soms wringt het

JE STUDIE GAAT JE MAKKELIJK AF EN JE WILT GRAAG EEN I-LAB VOLGEN. Voor student Barbara Struijk was dit niet mogelijk. Zij wil in haar vierde jaar een doorstroomminor doen voor een vervolgstudie aan de universiteit. Daardoor is ze niet in de gelegenheid een I-lab te doen. En Barbara is niet de enige.

WAT IS ER AAN DE HAND? Barbara is derdejaars ruimtelijke ordening en planologie (ROP) en wil na de HR planologie studeren aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). De doorstroomminor die ze daarvoor aan de UvA moet volgen, wil ze in haar vierde hbo-jaar doen, waardoor ze geen I-lab (innovation-lab) kan volgen. Terwijl het honoursprogramma, waar zo'n I-lab deel van uitmaakt, je op je diploma wel de aantekening 'excellente professional' oplevert. Barbara: 'Het I-lab is onder andere gericht op samenwerken. Geweldig om het op je cv te hebben, en ik wilde sowieso het honoursprogramma doen. Maar zonder I-lab kan dat niet. Echt zonde.'

BEROEPSPROFESSIONALITEIT

Johan Sevenhuijsen, directeur concernstrategie, kent het probleem. 'Het klopt, en het is jammer voor de betreffende student. Maar het is haar keuze. Je kunt die doorstroomminor ook na je hbo-studie volgen. Wij leiden op voor een hbo-diploma: **Het honoursprogramma is ook niet bedoeld om meer studenten naar de universiteit te helpen, maar juist om hun beroepsprofessionaliteit te versterken.** Ron Weerheijm, verantwoordelijk voor het honoursprogramma: 'Het waardevolle van het I-lab, het multidisciplinair samenwerken, moet aanwezig blijven. Dat is de kern, en studenten erkennen dat ook als ze het afgerond hebben.' Wel wordt bekeken of het honoursprogramma met de doorstroomminor te verenigen is.

HOOP

Tijdens een recente vergadering van de centrale medezeggenschapsraad maakte collegevoorzitter Jasper Tuytel duidelijk dat er in elk geval voor studenten die met een I-lab naar de Academie van Bouwkunst willen, hoop gloort. Tuytel reageerde op het verhaal van Barbara Struijk die het, nu als cmr-lid, opnam voor een aantal studiegenoten. Struijk: 'Voor de Academie van Bouwkunst moet je de minor stedenbouw volgen, en dat is geen I-lab.' **'De Academie is van de HR en dus zou het wel heel raar zijn als je er met een I-lab niet naartoe kunt.** Wij gaan daarover praten', stelde Tuytel. Het I-lab aanpassen, is volgens Weerheijm mogelijk. 'Maar dat kost voorbereiding; voor september 2012 gaat dat niet lukken.' Wel neemt Weerheijm contact op met de eerder genoemde ROP-studenten. Weerheijm: 'Misschien is er voor hen een mouw aan te passen.' ◻ *Jos van Nierop*

Academische pabo

BANG VOOR SPINNEN

Sinds dit studiejaar heeft de hogeschool de academische pabo binnen de muren. Studenten worden opgeleid als leerkracht basisonderwijs en doen tegelijkertijd pedagogische kennis en vaardigheden op academisch niveau op. Profielen volgde een les onderwijskunde waarin de groepen 1 en 2 centraal stonden.

BEELD: ANNET SCHOLTEN

'WE HEBBEN HET IN DE VORIGE LES GEHAD OVER SPELONTWIKKELING', BLIKT DOCENTE JULIETTE HOOGEVEEN TERUG. 'Hebben jullie daar iets aan gehad tijdens de stage?' Een studente vertelt over een kleuter die eindeloos een knikker in de knikkerbaan liet vallen. 'Waarom zijn kleuters soms zo monomaan?', vraagt Hoogeveen. 'Omdat de activiteit voor hen elke keer weer als nieuw aanvoelt. Het duurt een tijd voor kennis is ingeslepen. Hoe heet deze fase? Juist: manipulerend spel. En waarom moeten jullie dat weten? Omdat je moet begrijpen in welke fase een kind zit om hem of haar verder te helpen', zo vat ze enkele reacties van studenten samen. En hoe je kinderen tijdens gespreksactiviteiten stimuleert in het leren, daarover gaat deze les.

AAN DE BEURT

Hoogeveen brengt filmpjes, rollenspellen en onderzoeksmateriaal in. De studenten moeten een tabel lezen over 'beurten in klas 1 en 2' en daarna een aantal vragen beantwoorden: Bij welk soort beurt (initiatief bij de leerling, bij de leerkracht of gedeeld initiatief) zijn de kinderen het meest actief? En de jongens? En de meisjes? Hoe vaak nemen leerlingen ongevraagd de beurt, hoe vaak zijn de pogingen - van jongens en van meisjes - succesvol? De studenten vinden het moeilijk om de tabel met de onderzoeksgegevens te lezen. Ze doen het eerst in groepjes en daarna is er nog een centrale bespreking. 'Oh, ik lette alleen op de totaalcijfers', reageert een studente die nu begrijpt waar de schoen wringt. **Meisjes blijken het meest actief bij het gedeelde initiatief, jongens nemen vaker zelf initiatief.** Hoe beter je je leerlingen kent, hoe gericht je met hun leerproces kunt omgaan, legt Hoogeveen uit.

DENK NA OVER DE ANDER

Interactie met de groep wordt ook nog geoefend in een les over spinnen waarbij de studenten moesten improviseren. De studenten krijgen rollen uitgereikt. Een studente is de leerkracht, een aantal andere studenten zijn kleuters die bang zijn voor spinnen, spinnen lief vinden, zich afvragen of spinnen andere spinnen opletten, niet opletten, meedoen en niet meedoen. Of het gesprek een heel andere kant laten opgaan: 'Ik vind katten leuker dan spinnen, want katten eten dropjes.' Veel gelach, maar ook deze studenten leren spelenderwijs dat een interactief gesprek lerend is als je herhaalt, open vragen stelt, doorvraagt of doorspeelt, bevestigt, bemoedigt, samenvat en conclusies trekt. **'Denk na over de ander', geeft Hoogeveen haar studenten mee. 'Daardoor kunnen je leerlingen maximaal leerrendement behalen.'** Als de 'kleuters' de tekst van hun rol voorlezen blijkt dat het meisje dat niet meedeed met het gesprek bang is voor spinnen. 'Daar was ik nou nooit opgekomen', reageert een studente oprecht. 'Dat een kind niets zegt omdat het bang is.' **Dorine van Namen**

De Hogeschool Rotterdam en Erasmus Universiteit zijn sinds dit collegejaar samen een academische pabo begonnen. Zestien studenten met een vwo-diploma worden opgeleid als leerkracht basisonderwijs en doen tegelijkertijd pedagogische kennis en vaardigheden op academisch niveau op. De nieuwe opleiding past in het streven van gemeente en onderwijsinstellingen om in Rotterdam meer leerkrachten met een masteropleiding voor de klas te krijgen. Afgestudeerden aan de vijfjarige opleiding krijgen een pabo bachelordiploma en een masterdiploma pedagogiek & onderwijs.

Keuzegids Deeltijd en Duaal

Bki-deeltijd beter dan voltijd. Maar waarom?

De deeltijdvariant van bedrijfskundige informatica (bki) doet het een stuk beter dan de voltijdopleiding, blijkt uit de Keuzegids Deeltijd & Duaal 2012. Bij accountancy duaal is het net andersom. Onder andere Keuzegids-samensteller Frank Steenkamp probeert te verklaren waarom.

MET EEN TWEDE PLEK EN 70 PUNTEN (ZEG MAAR EEN 7,0) DOET BKI-DEELTIJD het prima in de onlangs verschenen Keuzegids Deeltijd & Duaal 2012. En een stuk beter dan bki-voltijd. Waarom dat zo is, is de vraag. 'Het onderwijs is iets anders, het zijn andere en kleinere klassen en er is meer mbo-instroom', vertelt Hans Maas, directeur van het instituut CMI (communicatie, multimedia en informatietechnologie) waar de opleiding van bki een stuk tevredener zijn over hun opleiding dan de voltijders. Die laatste opleiding scoorde in de Keuzegids 2012 54 punten en een twaalfde plaats op een totaal van achttien opleidingen. Maas: 'Wij weten niet waarom dat zo is. Voor ons is het verschil niet echt verklaarbaar.'

Ook Frank Steenkamp van het C.H.O.I. (Centrum Hoger Onderwijs Informatie, samensteller van de keuzegidsen) kan het verschil niet echt verklaren, maar hij heeft wel wat ideeën. **Zo waarderen de voltijders de werkplekken, de mediatheek, de toetsing en de werkvormen minder dan de deeltijders.** Ook over de docenten zijn de deeltijders meer te spreken. Steenkamp: 'Vooral hun didactische kwaliteit, maar ook hun deskundigheid en de begeleiding die ze geven, kregen in de voltijd kritiek. Bij de deeltijd is er veel minder kritiek. Een gunstiger oordeel kan te maken hebben met een ander type student en met realistischer verwachtingen.'

'prettige schaalgrootte'

Steenkamp denkt dat de deeltijdopleiding bki in het kleinere aantal contacturen zijn studenten relatief goed bedient. 'Ik vermoed dat deze studenten meer zelfredzaam zijn en gemotiveerder. Misschien is het onderwijs van

bki iets geschikter voor zulke studenten dan voor de standaard-voltijdstudent. Verder zien we dat de Rotterdamse bki-deeltijd met 135 studenten een prettige schaalgrootte heeft. **Veel deeltijdopleidingen zijn té klein aan het worden, en dan wordt de kwaliteit vaak ook wat schraler.'**

accountancy

Ook bij accountancy is er een duidelijk verschil te zien in beoordelingen van voltijd- en duale studenten. De voltijdopleiding scoort hier juist beter dan de duale variant: 56 punten en een tiende plaats op een totaal van achttien, tegenover 42 punten en een laatste plaats op een totaal van zeven opleidingen. Steenkamp geeft ook hier enkele mogelijke verklaringen. Voor een deel is het 'domme pech', stelt hij, 'omdat de opleiding op enkele aspecten nét onder een klassengrens scoort (en bijvoorbeeld net twee minnetjes scoort in plaats van één, red.). Daardoor worden de verschillen met de voltijdvariant wel wat sterk uitvergroot.'

Desondanks ziet Steenkamp wel degelijk verschillen. Zo scoort de opleiding wat betreft vaardigheden lager dan de voltijdopleiding op de onderwerpen 'problemen oplossen' en 'conclusies onderbouwen'. Ook is er bij de duale studenten onvrede over de werkplekken, de mediatheek en de ICT-faciliteiten. Steenkamp: 'Het verschil met bki is dat dit geen deeltijdstudie is maar een duale opleiding. Met weinig contacturen maar met jongere studenten die meer begeleiding nodig hebben en ook met een andere motivatie eens per week naar school gaan. Waar de, oudere, deeltijdstudent behoorlijk zelfredzaam en door de wol geveerd is, is de duale student dat misschien minder.' **Jos van Nierop**

DEELTIJD EN DUAAL		Plaats t.o.v. andere opleidingen
Opleiding	Totaalscore	
Pabo Dordrecht	68	10/32
Pabo Rotterdam	66	11/32
Lerarenopleiding talen	38	9/10
Lerarenopleiding maatschappij	64	4/10
Lerarenopleiding exact	48	11/11
Lerarenopleiding techniek	56	3/5
Pedagogiek	56	11/12
WdKA autonoom	72	3/5
WdKA docent	68	2/4
WdKA vormgeving	70	1/5
MER	54	11/13
Vastgoed & makelaardij	44	1/1
Bedrijfseconomie	50	8/10
Commerciële economie	62	9/13
Accountancy	42	7/7
Technische bedrijfskunde	68	6/11
Facility management	68	3/5
Communicatie	62	5/11
Maatschappelijk werk en dienstv.	54	16/22
Personeel & arbeid	58	13/17
Sociaal ped. hulpverlening	56	16/24
Verpleegkunde (deeltijd)	44	13/14
Verpleegkunde (duaal)	36	14/14
Chemie	52	2/3 *)
Chemische technologie	52	1/1 *)
Elektrotechniek	72	1/7
Werktuigbouwkunde	36	5/5
Bouwkunde	56	1/3
Civiele techniek	62	1/1
Logistiek & economie	64	1/2
Bedrijfskundige informatica	70	2/12
Informatica	42	7/8

*) gebundeld oordeel van de twee opleidingen

We weten allemaal dat de langstudeerboete eraan komt, maar hoe zit het nou precies? Profielen zocht het antwoord op tien brandende vragen.

10 brandende vragen over DE LANGSTUDEERBOETE

HOE HOOG is de langstudeerboete?

De langstudeerboete bedraagt **3.063 euro per collegejaar**. Dit bedrag wordt per jaar geïndexeerd.

Kan ik het bedrag van de langstudeerboete LENEN?

Ja, je kunt de langstudeerboete lenen via het collegegeldkrediet van DUO. Heb je geen recht meer op stufi, dan kun je de boete (maar niet het 'gewone' collegegeld) ook lenen bij DUO. Let op: dit is een overgangsregeling die alleen geldig is van 1 september 2012 tot 1 september 2014. Het aanvraagformulier voor deze leningen is vanaf medio 2012 beschikbaar op de site van DUO.

IK BEN TOPSPORTER/STUDENTBESTUURDER/ZWANGER OF EEN STUDERENDE OUDER. Krijg ik dan een extra uitloopjaar?

Nee. Je krijgt alleen een extra uitloopjaar als je vanwege functiebeperking of chronische ziekte studievertraging hebt opgelopen. Maar geef niet direct op: **Misschien kom je wel in aanmerking voor steun van de hogeschool via het Profileringsfonds**. Studenten die door 'bijzondere omstandigheden' studievertraging oplopen en geen recht meer hebben op studiefinanciering, kunnen in dat geval financiële ondersteuning krijgen. Deze gift is gebaseerd op je laatst ontvangen stufi. In het geval je topsporter bent: NOC*NSF wil sporters die een langstudeerboete boven het hoofd hangt helpen. De sportkoepel is daarvoor op zoek naar partners die bereid zijn de boete te betalen. Ben je deeltijder, dan is het van belang te weten dat in de ministerraad is besloten dat ook deeltijders een beroep mogen doen op het Profileringsfonds. Dat was tot op heden niet het geval. Onduidelijk is vanaf wanneer dit geldt en hoe hoog de financiële ondersteuning voor deeltijders zal zijn. De plannen moeten nog door de Tweede en Eerste Kamer. Aanvragen voor het Profileringsfonds lopen via de decaan.

Stel, ik heb voor het hele collegejaar de langstudeerboete van 3.063 euro betaald, maar HET LUKT ME OM IN DECEMBER AF TE STUDEREN. KRIJG IK DAN EEN DEEL TERUG?

Ja. Net als je collegegeld wordt de langstudeerboete per collegejaar of in termijnen geïnd. Maar mocht je in het lopende collegejaar afstuderen, dan wordt er **per maand** met je afgerekend. Het moment van uitschrijving in Studielink is hiervoor bepalend.

IK HEB EEN FUNCTIEBEPERKING/CHRONISCHE ZIEKTE. Hoef ik de langstudeerboete dan niet te betalen?

Als je een functiebeperking of chronische ziekte hebt en daardoor studievertraging oploopt, kun je **via de decaan bij DUO een 'voorziening prestatiebeurs' aanvragen**. Bovenop het uitloopjaar dat elke student heeft, krijg je dan een tweede uitloopjaar. Let op: je krijgt dit extra uitloopjaar maar één keer. Je moet dus zelf kiezen of je het wilt gebruiken voor je bachelor of master. Ben je deeltijder en heb je een functiebeperking/chronische ziekte? Dan is het nog even afwachten. De overheid wil ook deze groep een extra uitloopjaar geven, maar daarvoor moet eerst het wetsvoorstel *Studeren is investeren* door de beide Kamers worden goedgekeurd. Als je na het extra uitloopjaar van DUO nog niet afgestudeerd bent, kun je ook een aanvraag om financiële ondersteuning indienen bij het Profileringsfonds van de HR.

Door 'bijzondere omstandigheden' heb ik studievertraging opgelopen. Daarom studeer ik nu met steun van het Profileringsfonds van de HR. BETAALT DIT FONDS OOK MIJN LANGSTUDEERBOETE?

Nee. Maar de HR heeft wel besloten om studenten die de langstudeerboete moeten betalen per maand **75 euro extra** te uit te keren. De boete komt neer op ongeveer 250 per maand (gerekend over een heel jaar), dus zie de 75 euro van het Profileringsfonds als tegemoetkoming. Je zult daarnaast ook andere inkomsten of een lening moeten hebben om de boete te kunnen betalen.

Moet ik de langstudeerboete IN EEN KEER BETALEN of mag het - net als mijn collegegeld - IN TERMIJNEN?

De langstudeerboete wordt, zoals het er nu uitziet, bij het collegegeld opgeteld en dat mag in **(vijf) termijnen** worden betaald.

MOETEN SCHAKELAARS ook de langstudeerboete betalen?

Het kan zijn dat je als schakelaar de langstudeerboete moet betalen. Hoe zit dat? Het schakelprogramma dat hbo-bachelors moeten volgen om een universitaire master te mogen doen, valt volgens staatssecretaris Zijlstra onder de bachelorfase. **Je kunt je uitloopjaar gebruiken voor je schakelprogramma, dat vaak een half jaar duurt**. Maar ben je al tijdens je 'gewone' hbo-studie uitgelopen, dan zul je als schakelaar de langstudeerboete moeten betalen. Duurt je schakelprogramma langer dan een half jaar, dan beschouwt Zijlstra het niet meer als 'schakelcursus', maar als gecompliceerde 'tweede bacheloropleiding'. Dat heeft de volgende consequenties: voor een tweede bacheloropleiding mag de instelling het veel hogere instellingscollegegeld vragen (check bij de universiteit van jouw keuze het exacte bedrag), maar als je dat moet betalen, ben je wel vrijgesteld van de langstudeerboete. **■ Esmé van der Molen**

Op de site van DUO vind je een wizard die je helpt uit te rekenen wat je studie straks zal kosten. Ga naar www.ib-groep.nl

Moet ik de langstudeerboete ook betalen ALS IK GEEN STUDIEFINANCIERING ONTVANG?

Ja. De boete is niet gekoppeld aan het wel of niet ontvangen van studiefinanciering, maar aan inschrijving bij een hoger onderwijsinstelling.

MAG IK MIJN UITLOOPJAAR VAN DE BACHELORFASE DOORSCHUIVEN NAAR DE MASTERFASE, zodat ik dan twee uitloopjaren heb?

Nee, dat mag niet.

COLUMN
JURGEN VAN RAAK

FOTO: LEVIEN WILLEMS

Voortschrijdend inzicht in jezelf

EEN AANTAL DAGEN GELEDEN ZAT IK DOOR EEN STAPEL OUDE PROFIELEN TE BLADEREN. Sinds ik deze column schrijf heb ik alle edities bewaard. Niet voor mijn eigen ego, maar voor het nageslacht natuurlijk. Desondanks voelde ik hier en daar best trots bij mijn eigen schrijfsels. Maar even vaak be kroop me een gevoel van schaamte en dan heb ik het nog niet eens over hoe ik op de foto's sta... sommige columns leken wel door iemand anders geschreven. En het viel me op hoe vaak het in mijn stukjes gaat over hoe 'dol' ik ben op zelfevaluatie, (zelf)reflectie, POP, persoonlijke SWOT en dat soort zaken. Vooral mijn allereerste pennenvrucht, getiteld 'Ignorance is bliss', was veelzeggend. **Vrij vertaald: liever onwetend dan aan (zelf)reflectie te doen**. Die bewuste column start overigens met de zin: 'Soms voel ik me plotseling weer student'. Sinds de start van dit schooljaar ben ik weer student en sindsdien staat onder mijn stukjes 'Jurgen van Raak ... blablabla ... en volgt de masteropleiding leren & innoveren aan de HR'. Een van de zeven competenties bij deze opleiding is de reflectie- en onderzoekscompetentie. En volgens deze competentie 'reflecteert een master kritisch op het eigen persoonlijk en professioneel handelen. En onderkent en benoemt hij de invloed en gevolgen van het eigen handelen op anderen en verbetert zijn werkwijze voortdurend'.

Dit houdt dus in dat ik me sinds september, meer dan ooit tevoren, vrijwillig heb beziggehouden met het verantwoorden van hoe competent ik al ben enerzijds en het benoemen van leerdoelen en competenties die ik nog wil realiseren anderzijds. Zo heb ik mijn persoonlijke leeragenda opgesteld, inclusief leerdoelen (gekoppeld aan de competenties) en SMART beschreven hoe ik die doelen denk te verwezenlijken. Voor mijn eerste assessment diende ik middels de STARR-methode te verantwoorden wat ik inmiddels bereikt heb. Bovendien diende ik bovenstaande steeds te relateren aan bestaande onderwijsmodellen en theorieën.

And guess what? Het bevalt me supergoed en ik ben bloedfanatiek. Natuurlijk kloppen ook bij een masteropleiding de roosters niet altijd en laten de cijfers te lang op zich wachten. Maar het gevoel dat ik, mede door reflectie, ontzettend veel heb geleerd in het afgelopen half jaar overheerst. Om nou te stellen dat ik een ander mens ben geworden is overdreven (en ik overdrijf noooooooit), maar als ik mijn zelfreflectieskills loslaat op mijn oude columns dan is het niet eens zo raar dat sommige inmiddels door iemand anders lijken te zijn geschreven. **■**

Jurgen van Raak is docent Engels bij CMI (Instituut voor Communicatie, Media en Informatietechnologie) en volgt de masteropleiding leren & innoveren aan de HR.

INTERVIEW ERNEST VAN DER KWAST

Tekst Sabine Schipper Fotografie Levien Willemse

**'IK BEN
GEEN CLOWN'**

*Is het raar om
als Profielen je
eigen columnist
te interviewen?
Misschien,
maar 'onze'
Ernest van
der Kwast
(31) werd het
afgelopen jaar
wereldberoemd
in Nederland
met zijn roman
Mama Tandoori.
Zijn nieuwe
boek Giovanna's
navel laat de ware
Ernest zien. 'Ik
ben geen clown.'*

WIE: Ernest van der Kwast (31)
WAT: schrijver, columnist en talkshow-host (De Unie Late Night). In *Profielen*: columnist sinds 2008
BESTSELLER: zijn tragikomische roman over zijn Indiase moeder, getiteld *Mama Tandoori* uit 2010, ging 70.000 keer over de toonbank.
NIEUW: in mei verschijnt de novelle *Giovanna's navel*, aangevuld met vier korte verhalen.

HOE ZEER IS JE LEVEN VERANDERD NA HET GROTE SUCCES?

'Het is vooral drukker geworden. En voor mijn columns op nrc.nl (Ernest drinkt vijf keer per week een fictieve espresso met iemand uit het nieuws, red.) ben ik gevraagd na het succes van *Mama Tandoori*. Ik doe nu een tournee langs middelbare scholen. Die kinderen mogen het boek lezen voor hun lijst. Sommige met tegenzin, zoals dat hoort bij scholieren, maar veel van hen zijn ook enthousiast. **Ik vind het leuk om met leerlingen in gesprek te gaan.** Ik vraag of ze verkering hebben, en geef ze adviezen op relatiegebied. "Onder de 25 geen vaste relatie!" En dan mogen ze hun mobieltje pakken om hun relatie uit te maken. Namens Ernest van der Kwast. Het is toch een heel ander publiek dan in de bibliotheek van, zeg, Veldhoven.'

HAD JE VAN TEVOREN VERWACHT DAT MAMA TANDOORI ZO'N SUCCES ZOU WORDEN?

'Nee, daar was ik niet zo mee bezig. Ik weet niet hoe je een commercieel boek schrijft. Zo'n Saskia Noort bijvoorbeeld, die weet dat wel. Bij haar is elk volgend boek ongeveer hetzelfde als het voorgaande. Voor mij is schrijven een ontdekkingsreis. Daarom wil ik ook dat elk boek totaal

'MOET JE MEEMAKEN WAAR JE OVER SCHRIJFT? BIJ MIJ WERKT HET JUIST ANDERSOM.'

anders is. Je hoopt natuurlijk wel dat je boek door zoveel mogelijk mensen wordt gelezen. Dus toen *Mama Tandoori* eenmaal uit was, heb ik veel aan promotie gedaan. Ik ben een schrijver die daar niet moeilijk over doet. **Er zijn nu geloof ik 70.000 exemplaren verkocht. Ik kan me daar maar moeilijk een voorstelling van maken.** Het is ongeveer anderhalf keer een volle

Kuip. Zouden dat allemaal leuke mensen zijn? Mijn volgende boek moet maar eens maximaal 10.000 exemplaren halen...'

JE NIEUWE BOEK GIOVANNA'S NAVEL VERSCHIJNT IN MEI EN IS HEEL ANDERS DAN MAMA TANDOORI. QUA SFEER LEENT HET ZICH NIET ECHT VOOR LOLLIGHEID.

'Nee, dat klopt. Maar ik heb wel een ludiek idee om het boek te promoten. Uitgevers zitten vaak vast aan het geijkte stramien van adverteerders, posters en wat optredens in boekhandels. En daar houdt het een beetje mee op. Als je het boek oppakt, zou je iets bijzonders moeten ruiken... Meer kan ik er nog niet over kwijt.'

DE NOVELLE GIOVANNA'S NAVEL IS EEN HEEL MOOI LIEFDESVERHAAL, MAAR OOK TREURIG EN WEEMOEDIG.

'Vind je? Maar dat is de liefde, dat is het leven. **Voor veel mensen is een eerste verliefdheid enorm, bijna shockerend.** Je wordt als mens door elkaar geschud en als je vervolgens wordt verlaten, verlies je misschien wel al je vertrouwen.'

DE ANDERE KORTE VERHALEN UIT HET BOEK STAAN BOL VAN LUST EN VERLANGEN, VOORAL NAAR DINGEN DIE ER NIET MEER ZIJN OF DIE NIET MOGEN. ZELF LEID JE EEN TOTAAL ANDER LEVEN, MET EEN VASTE RELATIE EN TWEE JONGE KINDEREN.

'VOOR MIJ IS SCHRIJVEN EEN ONTDEKKINGSREIS. DAAROM WIL IK DAT ELK BOEK TOTAAL ANDERS IS.'

'Ik denk dat *Giovanna's navel* meer de ware Ernest van der Kwast laat zien dan *Mama Tandoori*. **Ik geloof in literatuur die warm en troostend kan zijn en die je in het hart kan raken.** Dat is wel de bedoeling geweest met dit boek. De humor die in mijn werk zit, is maar gewoon een knop die ik indruk. Ik ben helemaal geen clown. Dat beeld is ontstaan naar aanleiding van *Mama Tandoori* en het mediacircus eromheen. Ik roep het ook wel een beetje over mezelf af. Maar wat mensen niet zien, is dat ik driehonderd dagen per jaar achter mijn computer zit te werken. Ze beoordelen me op die twintig dagen per jaar dat ik een circus voorttrek door het land.'

EEN VAN DE HOOFDPERSONEN IN JE NIEUWE BOEK IS EEN SCHRIJVER MET EEN VRIJ TRAGISCHE LEVENSLIJP. HIJ HEEFT VEEL KENMERKEN VAN JOU: WONEND IN ZUID-TIROL, WERKEND IN NEDERLAND, TWEE KINDEREN EN EEN DRUK PUBLIEK LEVEN. HOE AUTOBIOGRAFISCH IS DIE FIGUUR?

'Dat personage is inderdaad wel tragisch, ik hoop niet dat mijn leven zo zal verlopen. Ik ben niet zo bezig met jonge meisjes. Nee, ik heb weinig interesse in literaire *groupies*. Misschien is het verhaal wel een waarschuwing aan mezelf. Koester dit geluk, met je gezin. De verlokkingen zijn groot. Kluun is geloof ik net bij zijn vrouw weg en op het Boekenbal wurmde zich alweer een nieuwe dame om hem heen. **'Moet je meemaken waar je over schrijft? Bij mij werkt het juist andersom.** Mijn leven is eigenlijk ontzettend saai. Door dingen te beschrijven, roep ik een andere wereld op. Onderschat de kracht van de verbeelding niet.'

ZUID-TIROL, IN ITALIË, SPEELT AL JAREN EEN HOOFDROL IN JE LEVEN EN NU OOK IN JE WERK.

'We wonen er nu af en aan sinds 2002, maar

we denken erover om weer permanent in Rotterdam te gaan wonen. Ik kom zo'n twee keer per maand naar Rotterdam en ik word helemaal gek van het heen en weer reizen. Het platteland in Zuid-Tirol is goed voor mijn schrijverschap, en ook voor onze twee kinderen, maar ik ben een stadsgenoot. Ik ben in Bombay geboren, een grotere stad is er niet.

'In Rotterdam is veel ruimte om dingen te doen op het gebied van literatuur. Je hebt natuurlijk festivals als Poetry International en Geen Daden Maar Woorden. Er gebeuren ook leuke dingen in Theater Walhalla en in Letterencafé Tsjechov & Co. Als ik terugkom, wil ik ook weer avonden gaan organiseren.'

ELKE EERSTE DONDERDAG VAN DE MAAND PRESENTEER JIJ DE TALKSHOW DE UNIE LATE NIGHT.

'Het is altijd uitverkocht. We behandelen een actueel thema en interviewen een maker, bijvoorbeeld een kunstenaar of een regisseur. Een Rotterdamse band treedt op. En ik breng een ode aan een onbekende maar bijzondere Rotterdammer. Die komen ook weer terug in mijn columns in *Profielen*. **Het is leuk, mensen hebben een fijne avond, er wordt gelachen maar er is voldoende inhoud.'**

INFOTAINMENT DUS.

'Dat vind ik een vreselijk woord. Maar misschien is het dat wel, ja.'

DE ROTTERDAMMERS AAN WIE JE EEN ODE BRENGT IN PROFIELEN ZIJN VAAK MENSEN MET EEN MELANCHOLISCH LEVENVERHAAL.

'Ja, misschien ben ik daar wel naar op zoek. Geluk is zo saai om te beschrijven. Ik vind het mooi om van mensen te zien wat ze niet hebben kunnen vasthouden, wat ze in hun leven uit handen hebben laten vallen. Het zijn vaak kleine dingen die je verbeelding prikkelen. Le-

vensverhalen zijn zo mooi om te vertellen. Maar het moet geen aapjes kijken worden. Ik zou het mooi vinden om de odes aan Rotterdammers te bundelen, maar daar is het nog te vroeg voor. Ik heb er nu een stuk of 25 geloof ik, en het moeten er honderd worden.'

JE SCHRIJFT OOK NOG COLUMNS OP NRC.NL OVER DE ACTUALITEIT EN JE BENT BEZIG MET EEN NIEUWE ROMAN.

'Het is saai om alleen maar aan een boek te werken. Ik houd ervan om verschillende dingen te doen. **En het is een verademing om een dagelijkse deadline te hebben, om iets af te maken.** Ik kan me wel voorstellen dat ik over twintig jaar alleen nog maar aan mijn romans werk, maar daar ben ik nu nog te onrustig voor. Ik denk dat mijn schrijverschap altijd in beweging zal blijven. Dat je me niet kunt vangen als clown.'

'DE HUMOR DIE IN MIJN WERK ZIT, IS GEWOON EEN KNOP DIE IK INDRUK.'

WAAR GAAT DE ROMAN OVER WAAR JE NU AAN WERKT?

'Over de ijsmakers van Venetië op de Oude Binnenweg. Die kennen een prachtige en rijke geschiedenis. Het wordt geen historische roman, de feiten hoeven niet te kloppen. De verbeelding moet in mijn werk volledig de vrijheid krijgen.' ■

LEERWERKBEDRIJVEN OP DE HR. MIDDEL, GEEN DOEL

COMM2WORK
Studenten: 180, derdejaars communicatie
Wat: Communicatieadvies

Marketing Today
Studenten: 260, derdejaars commerciële economie
Wat: Marketingadvies en commercieel onderzoek

PI-Projecten
Studenten: 340, derdejaars bouwkunde, civiele techniek, ruimtelijke ordening en planologie, watermanagement, facility management, logistiek & economie en logistiek & technische vervoerskunde
Wat: Multidisciplinair onderzoek

Stadslab7
Studenten: 15 per kwartaal, derde- en vierdejaars CMI
Wat: Met creatieve technieken, nieuwe technologie en data werken aan vraagstukken uit en innovaties voor Rotterdam

De Rotterdamse Zaak
Studenten: 4, studenten CoM en IFM
Wat: Adviseren van (startende) ondernemers

DOE-Rotterdam
Studenten: 6 studenten, tweedejaars small business & retail management, en mbo-studenten
Wat: Commerciële communicatieproducten en activiteiten verkopen

Innovatieteams
Studenten: 200, bouwkunde, bedrijfskunde, logistiek, commerciële economie (mbo, hbo, universiteit)
Wat: Productinnovaties en praktijkgericht onderzoek

Ingenieursbureau
Studenten: 108, tweede- en derdejaars autotechniek en werktuigbouwkunde
Wat: Onderzoeken van bedrijfsvraagstukken, prototypen creëren

Binnen de school of op locatie, gerund door studenten of docenten, in projectvorm of als aparte organisatie: leerwerkbedrijven op de HR zijn er in vele soorten en maten. Dat maakt het lastig om een overzichtelijk beeld te krijgen. Toch is dat precies wat *Profielen* probeerde.

HET BEGRIIP LEERWERKBEDRIJF IS OVERGEWAAID UIT HET MBO. LANGE TIJD KENDE HET HBO DIT VERSCHIJNSEL NIET. Bij de meeste opleidingen gingen de studenten de eerste twee jaar 'naar school', in jaar drie op stage en het vierde jaar studeerden ze af. Het op de HR ontwikkelde Rotterdams Onderwijs Model (ROM) bracht hier verandering in. Onderwijs werd onderverdeeld in een kennisgestuurde, praktijkgestuurde en studentgestuurde lijn. Elk studiejaar kent nu deze drie leerlijnen. Daarmee kreeg 'de praktijk' al in de eerste studiejaar een prominente plaats en werd overal op de HR onderzocht hoe die praktijk kon worden binnengehaald. 'Een van de manieren was het leerwerkbedrijf', vertelt Jos Heinerman, manager externe betrekkingen bij de HR. 'Maar het leerwerkbedrijf was geen doel op zich. Het was en is een vorm om inhoud te geven aan ons hoofddoel, namelijk het creëren van krachtige leeromgevingen voor studenten, in en met de praktijk.'

De eerste leerwerkbedrijven ontstonden rond 2004 en op dit moment zijn het er ongeveer acht. In de begintijd was er wel enige aarzeling over deze inzet van studenten in de praktijk. Heinerman: 'We waren gewend dat studenten pas in hun derde (stage)jaar naar buiten gingen. Dan hadden ze al twee jaar opleiding achter de rug. Hadden eerste- en tweedejaars externe partijen al iets te bieden – vroegen sommigen zich af

Inmiddels is die koudwatervrees wel over. Er zijn initiatieven bijgekomen en verdwenen. Dat is niet erg; de beroepspraktijk verandert voortdurend en het onderwijs dus ook.'

EXIT LEF

Een voorbeeld van een verdwenen leerwerkbedrijf is de Learning Experience Factory, oftewel LEF, van de opleiding vrijetijdsmanagement (vtm). LEF was zo succesvol dat het in 2005 zelfs de Hogeschoolprijs won. Toch is LEF in 2009 opgeheven. De intensieve contacten met het werkveld worden niet meer georganiseerd vanuit een leerwerkbedrijf, en vtm verhuisde in de tussentijd van het toenmalige ISM (Instituut Service Management) naar de Willem de Kooning Academie. Heinerman: 'Vrijetijdsmanagement kende een flinke groei van het studentenaantal. Het bleek steeds moeilijker om voor deze grotere groep studenten structureel voldoende goede opdrachten te werven.'

De werkzaamheden die beschikbaar waren, hadden niet altijd het gewenste niveau. Er waren 'leerzame' projecten, maar ook opdrachten die bleven steken op mbo-niveau; glazen ophalen en badges uitdelen. 'Op zich is er niks mis mee als vtm'ers de handen uit de mouwen moeten steken, maar hoofdzaak is het verwerven van hbo-competenties in die beroepspraktijk', aldus Heinerman. Ontevredenheid was er ook bij het werkveld, omdat studenten beperkt beschikbaar waren, terwijl het werk vraagt om flexibiliteit.

Na opheffing van LEF, een besluit van de toenmalige directie van de Willem de Kooning Academie, werd de praktijklijn op andere manieren ingevuld. Zo is dit collegejaar gestart met de module 'werkervaring opdoen'. Daarbij is goed gekeken naar niveau en flexibiliteit: Studenten

mogen verspreid over het collegejaar 168 uur besteden aan opdrachten voor maximaal twee opdrachtgevers. Vtm-docente Louise Bianchi: 'LEF werd mede gerund door studenten, maar nu onderhoudt het praktijkbureau vtm de contacten met het werkveld. We kijken kritisch naar de inhoud van opdrachten. Studenten moeten altijd de gelegenheid hebben voor reflectie en een kijkje achter de schermen. Daardoor is wel een aantal voormalige partners afgehaakt.' Kwaliteit weegt het zwaarst. Volgens Heinerman melden zich regelmatig externe partijen die gebruik willen maken van HR-studenten om hun bedrijf als leerwerkbedrijf vorm te geven. 'Maar soms willen ze onze studenten onder het mom van "een geweldig idee" of "een leerzame ervaring" inzetten als goedkope arbeidskracht. Als het gaat om het oprichten van een nieuw leerwerkbedrijf met een externe partij is de HR uitermate kritisch. We wijzen zo'n voorstel tot samenwerking vaker af dan dat we er iets mee doen.'

UIT DE RODE CIJFERS BLIJVEN

Bij het leerwerkbedrijf DOE-Rotterdam is die samenwerking wel tot stand gekomen; tussen de opleiding small business & retail management en de ondernemers van Breijnz, een bedrijf voor ideeontwikkeling. DOE-Rotterdam is inmiddels een commercieel communicatiebureau dat volledig wordt gerund door zes tweedejaars small business & retail management. HR-docent Berry Andeweg is de coördinator. 'Vroeger hadden we in het tweede jaar de junioronderneming, maar dat was een simulatie van de praktijk. Dit is een echt bedrijf. De studenten moeten aan het eind van de maand de rekeningen betalen en uit de rode cijfers blijven. Ook moeten ze leiding geven aan tien tot vijftien mbo-studenten die met

hen samenwerken. De opdrachtgevers zien ons als een volwaardige partij. Het is keihard werken voor de studenten.' De ondernemers van Breijnz komen iedere week een dagdeel bij de studenten kijken en blijven zo nauw betrokken.

ONDERNEMERS HELPEN

De jongste telg in de familie van HR-leerwerkbedrijven heet De Rotterdamse Zaak, en is opgezet door de instituten CoM (commercieel management), IFM (financieel management) en IOI (onderzoek en innovatie). Het 'bedrijf' is gevestigd in het kenniscentrum Entrepreneurship & Business Innovation. Prinses Maximá herself was de inspiratiebron voor de oprichting ervan. Zij bracht in 2010 een bezoek aan het Ondernemershuis Zuid, waar startende ondernemers in korte trajecten worden ondersteund door HR-studenten bedrijfseconomie. Er zijn steeds meer ondernemers die onder de armoedegrens leven. De Rotterdamse Zaak gaat deze mensen helpen door het schrijven van een business- en marketingplan en het structureren van de boekhouding. In september 2011 startte een groep studenten met het schrijven van een businessplan en inmiddels wordt De Rotterdamse Zaak een jaar lang vier dagen per week gerund door vier studenten.

Niet elke opleiding heeft zo'n in het oog springend leerwerkbedrijf als DOE of De Rotterdamse Zaak, en niet elke praktijkvorm in het onderwijs valt in de categorie leerwerkbedrijf. 'Dat hoeft ook niet', stelt Jos Heinerman. 'Zoals ik al heb gezegd: het leerwerkbedrijf is een middel, geen doel op zich. We vinden steeds beter uit wat wel en niet werkt in bepaalde sectoren. Die kennis moeten we met elkaar gaan delen.'

Sabine Schipper, m.m.v. Pim Bijl

Ze komen uit het land van de grote getallen, met een economische groei van 11,4 procent en 1,3 miljard landgenoten. Maar om te studeren reisden ze af naar een kruimel op de wereldkaart: Nederland, waar Rotterdam met het povere inwonertal van 617.350 de tweede stad van het land is en waar het individu heilig is verklaard. Profielen portretteert vier van de 545 Chinese HR-studenten. 在鹿特丹商学院的中国学生

All the way from China 从遥远的中国而来

Tekst: Esmé van der Molen Chinese vertaling: Roland Brouwer (RBS)

Fotografie: Joshua Bakarbesy Met dank aan: Ad Borstlap (WdKA) en Maaïke Klootwijk (RBS)

Hou Di

'ALS KLEINE JONGEN LEERDE IK AL OVER DE HAVEN VAN ROTTERDAM. NU LOOP IK HIER ZELF ROND.'

"当我还是一个小男孩的时候，我就知道了鹿特丹港口。如今我漫步在这里"

Xi Wang

'IK BEN EEN GROOT FAN VAN REM KOOLHAAS.'

"我是库哈斯的超级粉丝"

Met z'n 10 miljoenen eindexamen doen

"与一千万学生一起参加的高考"

'Toen ik in 2007 eindexamen deed, deden tien miljoen andere Chinese scholieren dat ook. Allemaal moesten we onze weg vinden naar een vervolgopleiding. Dat maakt de concurrentie enorm. Bovendien word je in China niet zomaar toegelaten tot een universiteit. Je moet een goede eindexamenscore hebben en mét al die anderen nog een zwaar toelatingsexamen doen. Ikzelf wilde naar CAFA in Beijing, dat is de belangrijkste kunstacademie van China. Elke dag stond ik vroeg op om te oefenen met tekenen en schilderen, en dat deed ik tot ik naar bed ging. **Met mij deden 20.000 anderen toelatingsexamen voor CAFA. Uiteindelijk werden er maar 160 aangenomen in 'fine arts'.** Gelukkig was ik één van hen, maar ik vind het wel een wreed selectiesysteem. De stress is heel hoog.

'Eenmaal aangenomen koos ik voor beeldhouwkunst. Ik zit nu in het vierde jaar en hoop volgend jaar af te studeren. Ik wilde graag naar het buitenland voor uitwisseling. Ik koos de Willem de Kooning Academie omdat het onderwijs hier anders is dan in China. Ik wil vooral meer leren op

het gebied van conceptuele kunst. **Op mijn eigen academie ben je vooral aan het luisteren naar de docent. Hier word je uitgedaagd om zélf met ideeën te komen.** Dat is nieuw en moeilijk voor mij, maar ook heel leerzaam. De minor die ik doe, heet Art and the city, en gaat over hoe haven en stad beter met elkaar kunnen worden verbonden. Als kleine jongen in China leerde ik al over de haven van Rotterdam. Nu loop ik hier zelf rond. De Rotterdammers vind ik heel aardig. Je kunt zien dat ze tevreden zijn met hun leven. Op straat zeggen mensen weleens 'Ni hao' tegen me, leuk is dat. Het is eigenlijk jammer dat ik niet méér Nederlandse studenten leer kennen, want in mijn minor werk ik alleen met buitenlanders.'

Hou Di (23)

**Vierdejaars beeldhouwkunst
Uitwisselingsstudent WdKA**

'Talent alleen is niet genoeg'

"仅有天赋是不够的"

'Ik ben een groot fan van de architect Rem Koolhaas. Ik vind het geweldig dat ik nu drie maanden studeer in de stad waar hij geboren is en waar een gebouw van hem te zien is: de Kunsthal. In Beijing studeer ik architectuur aan de kunstacademie CAFA. Van de 20.000 mensen die toelatingsexamen deden, werden er maar 90 toegelaten tot architectuur. **Hard werken is voor ons heel gewoon. Als Chinese jongere weet je dat je aan talent alleen niet genoeg hebt. De sfeer op de WdKA is anders dan ik gewend ben. Nederlandse studenten hebben een optimistische mentaliteit. Er wordt veel gepraat, valt me op, maar het heeft wel inhoud.** De studenten delen hun persoonlijke theorieën met elkaar. Dat spreekt me aan, want ik denk dat deze vorm van communiceren en onderwijs beter is voor je creativiteit. Er is ook tijd voor ontspanning. Na school trap ik een balletje met huisgenoten of ga ik buiten basketballen. 'In Rotterdam doe ik interieurarchitectuur, thuis in Beijing

“gewoon” architectuur. Ik denk niet dat het verschil heel groot is. Uiteindelijk ben je in beide richtingen bezig met ruimte. Door de grote economische groei is er de afgelopen jaren veel gebouwd in China. Lang niet alle gebouwen worden gebruikt of bewoond. Vaak dienen ze alleen als investering voor de rijken. **Hoewel er dus sprake is van een soort 'bubble', blijft de Chinese overheid investeren en ben ik niet bang dat er te weinig werk is voor mijn beroepsgroep, zoals hier in Nederland het geval is.** Wel denk ik erover na om een master te gaan doen, want hoe beter opgeleid, hoe beter mijn kansen straks zijn.'

Xi Wang (23)

**Vierdejaars architectuur
Uitwisselingsstudent WdKA**

'Het onderwijsniveau is hoger dan in China'

"这里的教育水平高于中国"

'Ik kom uit Guangzhou, de derde stad van China. Mijn vader werkt al negentien jaar als kok in Maassluis, mijn moeder heeft een parttime baan en altijd voor mij en mijn broer gezorgd. Mijn vader vertrok uit China toen ik drie jaar oud was. Pas in 2010 zag ik hem weer voor het eerst. Dat maakt het extra speciaal dat ik nu in Nederland woon, dichtbij hem. Ik heb veel respect voor mijn ouders. Ze werken heel hard om ons een goed leven te geven.

'In Guangzhou ben ik na mijn middelbare school aan een studie marketing begonnen, maar ik vond dat ik weinig leerde. Ik moest vooral naar de docenten luisteren, ruimte voor interactie of praktijktoepassing was er nauwelijks. Ik was blij dat ik in Rotterdam kon gaan studeren. Het niveau is hier hoger dan in China. Als ik een onvoldoende haal voor de pre-ibms (international business and management studies, red.), kan ik niet beginnen aan de bachelor. Vandaar dat ik extra hard studeer, maar soms onderneem ik ook wel iets

met medestudenten. Op dit moment oefen ik met Sharon aan onze act voor de pre-ibms talentshow. Ik beoefen Chinees schoonschrijven. Mijn ouders vinden het nutteloos en zonde van het geld. Maar voor mij is het een mentale oefening in geduld, in rust en concentratie vinden in mezelf. Ik wilde dit graag laten zien tijdens de talentshow, maar ik ben ook heel verlegen. Daarom vroeg ik Sharon of zij mij op de dwarsfluit wil begeleiden. Laatst oefenden we samen in het park. Een meisje riep "nice job!" toen we klaar waren. Ik vind het fijn om hier te wonen, en hoop na mijn studie vanuit Rotterdam aan het werk te kunnen in de internationale handel.'

Carmen Jiawen (22)
Pre-ibms
Vooropleiding bachelor ibms

'Natuurlijk studeer ik hard'

"当然，我刻苦学习"

'Ik kom uit een kleine stad in China: Bao Ding (11 miljoen inwoners, red.). Mijn vader heeft een fabriek waar glasvezel wordt gemaakt. Tien jaar geleden werkten er nog honderd arbeiders, maar sinds hij hightech apparatuur heeft aangeschaft, zijn het nog maar een man of dertig. Mijn zus is twee jaar ouder dan ik en werkt ook in de fabriek. **Ik mag nu in het buitenland studeren, zodat ik straks de kennis heb om het management van de fabriek op me te nemen.** Vlak voor mijn middelbare schoolexamen was ik altijd aan het studeren om een zo hoog mogelijke score te halen. Ik had nooit een weekend vrij en ben dus wel gewend om te blokken. Ik ben hier nu een paar weken en als ik naar huis bel, merk ik dat mijn ouders bezorgd zijn. Ze kennen de verhalen over Chinese jongeren die naar het Westen gaan om te studeren, en die alleen maar aan het feesten zijn. "Je studeert toch wel?", vragen ze steeds. Natuurlijk doe ik dat. Ik snap heel

goed wat mijn familie ervoor over heeft om mij deze kans te geven. Zij betalen mijn opleiding en verblijf. **Ik vind de studie niet makkelijk. Wij moeten in korte tijd het niveau halen om aan de bachelor te mogen beginnen.** Gelukkig kan ik af en toe met mijn vragen terecht bij een supervisor (een Chinese peercoach, red.). In de weekends ga ik vaak naar de bibliotheek in de stad om te studeren. Ik vind dat een inspirerende omgeving om te werken. Daarna ga ik naar een Chinese supermarkt, zodat ik mijn eigen eten kan kopen. De Nederlanders eten zoveel brood! Voor het ontbijt én voor lunch. Ik eet toch liever pap, noodles en rijst.'

Sharon Zhao Yujie (19)
Pre-ibms
Vooropleiding bachelor ibms

Carmen en Sharon werden tweede met hun act bij de pre-ibms talentshow.

**'CHINEES
SCHOONSCHRIJVEN IS
EEN OEFENING IN
GEDULD.'**

**"中国书法锻炼
人的耐心"**

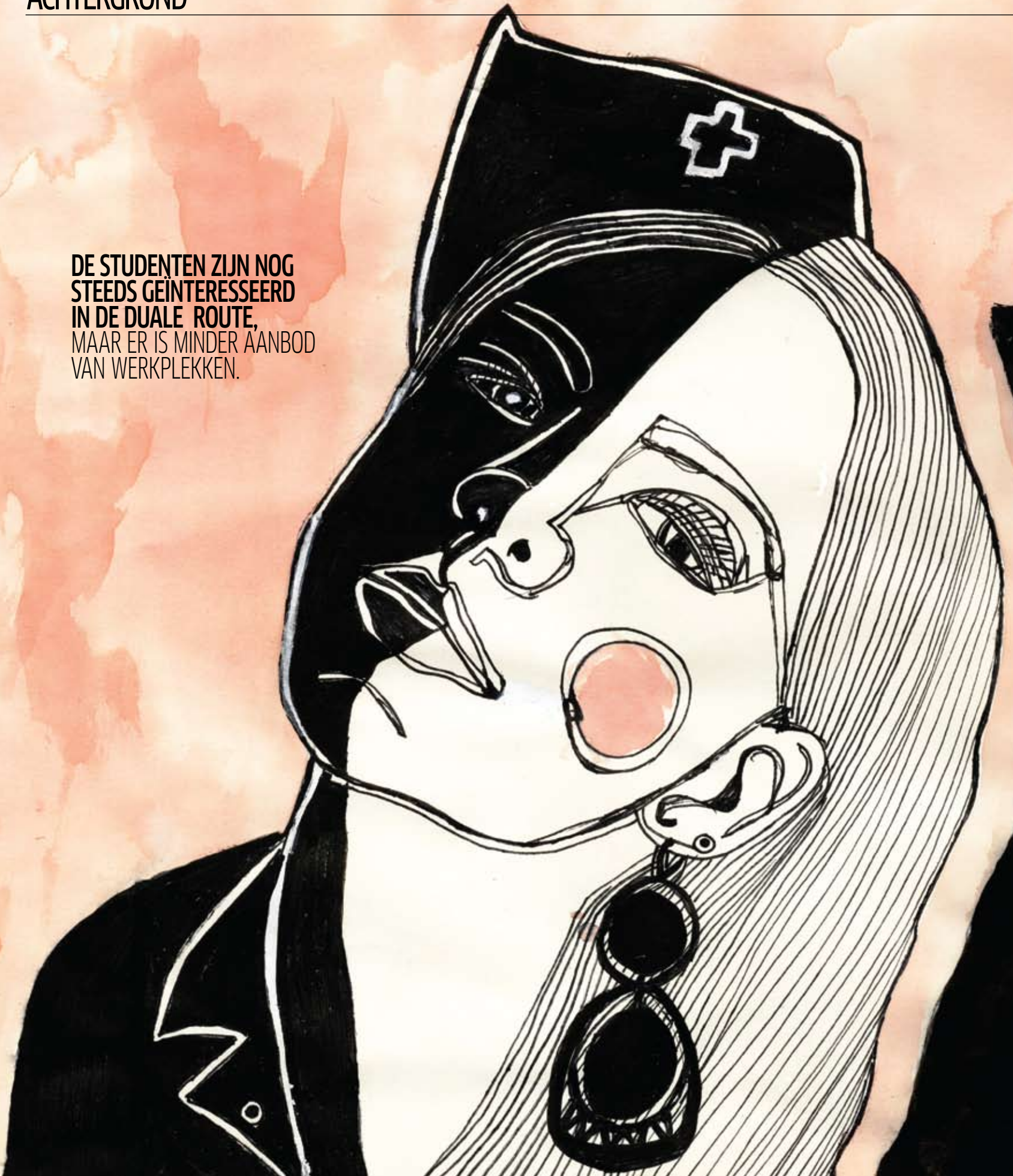
**'IK WORD MANAGER IN DE
FABRIEK VAN MIJN VADER'**

**"我将来要在我父亲
的公司做经理"**

Carmen Jiawen

Sharon Zhao Yujie

DE STUDENTEN ZIJN NOG STEEDS GEÏNTERESSEERD IN DE DUALE ROUTE, MAAR ER IS MINDER AANBOD VAN WERKPLEKKEN.

De kwakkelende economie heeft ervoor gezorgd dat de jeugdwerkloosheid de afgelopen jaren is toegenomen. Binnen de Hogeschool Rotterdam zorgt deze negatieve ontwikkeling bij een aantal duale studietrajecten voor problemen. *Profielen* belde verschillende opleidingen om poolshoogte te nemen.

Duaal lijdt onder crisis

DE JEUGDWERKELOOSHEID LOOPT AL JAREN OP. Uit de meest recente cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat ruim honderdduizend jongeren onder de 25 jaar zonder baan zitten, ongeveer twaalf procent van de beroepsbevolking binnen deze leeftijdscategorie. Dit is een toename van maar liefst twintig procent in vergelijking met een jaar eerder, en een trend die al jaren aanhoudt. Het aantal jonge werklozen zal bovendien op de korte termijn waarschijnlijk nog verder toenemen, zo blijkt uit een eind 2011 verschenen rapport van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA), dat hier in opdracht van de overheid onderzoek naar heeft gedaan: de arbeidsmarkt kan het aantal schoolverlaters niet aan.

Binnen de Hogeschool Rotterdam zou dit vooral weerslag moeten hebben op de duale studietrajecten, waar studenten vaak na een voltijdperiode van twee jaar parttime aan de slag gaan bij een werkgever, en daarnaast een paar dagen per week blijven studeren. Uit een belronde die *Profielen* in 2010 heeft uitgevoerd, bleek al dat het vooral bij de opleidingen die studenten klaarstomen voor de bouw, vastgoed en de automotive branche moeilijk was duale werkplekken te vinden; niet verrassend ook de sectoren waar de economische crisis het hardst heeft toegeslagen. Hoe staat het er nu voor, ongeveer twee jaar na onze eerste publicatie over dit onderwerp?

PERSONEELSTOP

Hoewel de pessimistische vooruitzichten uit 2010 voor het duale studietraject van bouwkunde enigszins zijn meegevallen, is het voor studenten vastgoed & makelaardij (v&m) en autotechniek ook nu nog lastig om een duale werkplek te vinden. 'Het aantal duale studenten bij v&m is de afgelopen drie à vier jaar redelijk stabiel, maar het zijn er een stuk minder dan in de jaren daarvoor', analyseert Sander van der Geest, de ad-interim onderwijsmanager van de opleiding. 'De studenten zelf zijn nog steeds geïnteresseerd in de duale route, maar er is minder aanbod van werkplekken vanuit het bedrijfsleven. De vastgoedsector is erg conjunctuurgevoelig, dus in economisch zware tijden is daar minder vraag naar

arbeidskrachten. Soms voeren bedrijven zelfs een personeelsstop in. Dan is er ook geen plaats meer voor duale studenten.'

Ook lang niet alle studenten autotechniek die geïnteresseerd zijn in een duale voortzetting van hun studie vinden een werkplek waar dit mogelijk is, vertelt coördinator duaal Egbert Tonkens: 'Ongeveer een op de tien studenten zou graag duaal aan de slag gaan vanaf het derde jaar, maar in 2011 hebben we helemaal niemand kunnen plaatsen. In heel Europa worden minder auto's verkocht, waardoor veel bedrijven binnen de automotive branche moeten inkrimpen. Er is minder werk en waar toch plaats is, wordt vaker een slag om de arm gehouden. Dan willen de werkgevers bijvoorbeeld dat de student eerst een half jaar stage komt lopen.'

Naast de studies die al jaren de meeste nadelige gevolgen van de economische crisis ondervinden, merken nu ook de managementopleidingen duidelijk dat de arbeidsmarkt ruimer is geworden, en dat er dus minder werkplekken beschikbaar zijn. Marius Vincenten, coördinator van de duale route van human resource management (hrm), legt uit: 'Vooral binnen het bedrijfsleven wordt de afgelopen jaren gestreefd naar meer efficiëntie. Hierdoor verdwijnen veel banen. **De animo voor een duale studieroute is groot, maar door de economische omstandigheden is het steeds moeilijker voor studenten om werk te vinden.**' Daarnaast zijn er ook enkele hrm-studenten die het afgelopen jaar hun duale baan zijn verloren. 'Hoewel duale studenten natuurlijk goedkope arbeidskrachten zijn, hebben vaste werknemers meer rechtsbescherming. Het is daarom makkelijker, en op korte termijn goedkoper, om de duale studenten te ontslaan. En dus zijn zij de eersten die eruitgaan als een bedrijf moet inkrimpen', aldus Vincenten.

GEWILD

Maar niet alle economische sectoren hebben te maken met een overschot aan schoolverlaters. Volgens het ROA-rapport zouden vooral studenten van bèta-technische opleidingen dankzij de vergrijzing nog genoeg werk moeten kunnen vinden. Maarten Dubbeld, coördinator van de duale leerroute van elektrotechniek, bevestigt dit: **'Onze studenten zijn nog steeds erg gewild. Er is**

► dan ook absoluut geen sprake van een terugval van het aantal duale studenten. We zien wel dat de vraag hier en daar een beetje afneemt, en dat werkgevers iets kieskeuriger zijn geworden wat betreft de vereiste competenties, maar ik geloof niet dat er iemand is die moeite heeft een bedrijf te vinden waar hij of zij aan de slag kan. Het is wel een aantal keer gebeurd dat een student een werkplek verloor vanwege een reorganisatie, maar dan vonden ze al snel iets anders. Voor elke student staan drie bedrijven klaar. Opvallend is dat volgens het ROA ook in de zorg genoeg werk zou moeten zijn, maar dat het aantal studenten van het duale traject van verpleegkunde toch is afgenomen in de afgelopen jaren.

BIJ ELEKTROTECHNIEK: 'VOOR ELKE STUDENT STAAN DRIE BEDRIJVEN KLAAR.'

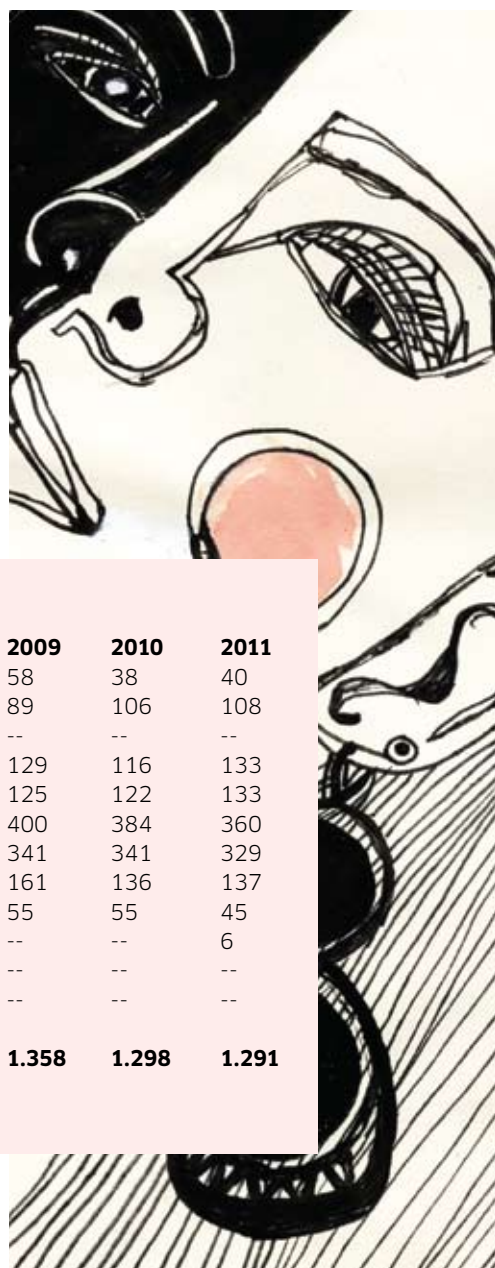
'Het is moeilijk in te schatten hoe dat komt, maar we denken inderdaad niet dat het aan een verminderd aanbod van de arbeidsmarkt ligt', speculeert stagecoördinator Arie Hettinga. 'Misschien is het de levensstijl van de hedendaagse student. Het duale traject is toch erg zwaar, er gaat veel tijd in zitten. Het zou kunnen dat er daarom minder animo voor is.'

LICHT HERSTEL

Hoewel de vooruitzichten op de korte termijn somber zijn, verwacht het ROA dat de werkgelegenheid op de middellange termijn weer enigszins zal aantrekken: voor de komende vijf jaar wordt gerekend op een licht herstel. Ook bij de meeste duale opleidingen wordt voorzichtig positief naar de toekomst gekeken.

Tonkens: 'De Europese auto-industrie ontwikkelt zich momenteel via een golfbeweging. Het ene jaar trekt het aan, het volgende jaar valt het weer een beetje terug. Maar onze studenten autotechniek kunnen ook op andere plekken terecht, zoals de petrochemische of de offshore industrie. Door vergrijzing, ook in de automotieve branche zelf, zullen de meeste studenten daardoor nog steeds aan werk kunnen komen.'

Ook Vincenten van hrm heeft vertrouwen in de toekomst: 'Ik hoop erop, en geloof erin dat de economie weer gaat aantrekken. Als dat gebeurt, komen er meer banen bij en dat biedt onze studenten weer kansen op een duale werkplek. Bovendien mogen de meeste duale studenten na hun studie bij hun werkgever blijven. Hun vooruitzichten op een vaste baan zijn dus goed.' □

DUALE INSCRIVINGEN PER INSTITUUT

Instituut	2008	2009	2010	2011
Instituut voor Bouw en Bedrijfskunde	47	58	38	40
Instituut voor Commercieel Management	109	89	106	108
Instituut voor Communicatie, Media en Informatietechnologie	--	--	--	--
Instituut voor Engineering en Applied Science	127	129	116	133
Instituut voor Financieel Management	116	125	122	133
Instituut voor Gezondheidszorg	474	400	384	360
Instituut voor Lerarenopleidingen	335	341	341	329
Instituut voor Managementopleidingen	182	161	136	137
Instituut voor Sociale Opleidingen	40	55	55	45
Rotterdam Academy	--	--	--	6
Rotterdam Business School	--	--	--	--
Willem de Kooning Academie	5	--	--	--
Totaal	1.435	1.358	1.298	1.291

(BRON: FINANCIËN EN STUDENTREGISTRATIE- HOGESCHOOL ROTTERDAM)

FOTO: ROY BORGHOUTS

WIE: Arie de Wild, sinds 1 januari 2012 lector gedragseconomie

WERKT: sinds 1 september 1997 tot zijn aanstelling als lector op de hogeschool onder meer als docent bij het Instituut voor Financieel Management. Hij studeerde bedrijfseconomie aan de Erasmus Universiteit

HELD: Daniel Kahneman, een psycholoog die in 2002 de Nobelprijs voor de economie won
BIJZONDER: Spreekt vloeiend Bengaals. Met zijn Bengaalse vrouw woonde De Wild tweeën-half jaar in Bangladesh

Moeilijke beslissingen zijn soms makkelijker te nemen als je ze terugbrengt naar spelniveau, stelt Arie de Wild, lector gedragseconomie. *Profielen* sprak met hem over speltheorie, nudging en het beleven van kansen.

'Laten we spelen'

'ECONOMEN ZIJN ER LANG VAN UITGEGAAN DAT MENSEN RATIONELE BESLISSERS ZIJN. Maar de rationele economische modellen bleken keer op keer niet te werken, omdat menselijke keuzes nu eenmaal door meer dan ratio alleen worden bepaald. Als we menselijk gedrag beter begrijpen, dan zou dat helpen om betere economische modellen te maken. En dat is het punt waarop psychologie en economie elkaar gingen raken en het begrip gedragseconomie ontstond. De toepasbaarheid van gedragseconomie is enorm. Denk bijvoorbeeld aan de exponentieel stijgende zorgkosten. Als we het systeem anders gaan organiseren, kunnen we consumenten de keus geven: tussen het beste en goed genoeg bijvoorbeeld. Wil je de beste zorg, dan hangt daar een prijskaartje aan. Wil je goede zorg, dan kost dat minder. Financiële prikkels en open keuzes kunnen het gedrag van zorgverleners en zorgnemers beïnvloeden en zouden de enorme druk op ons zorgsysteem kunnen verminderen. 'Een ander voorbeeld: Op de universiteiten wordt veel onderzoek gedaan naar onbewuste prikkels en zo weten we dat visuele symbolen goed werken. Een smiley op de snelheidsinformatieborden langs de weg leidt aantoonbaar tot minder hard rijden. De opgave voor het hbo is volgens mij dan ook om maatschappelijke toepassingen te creëren voor dit soort kennis.'

VAN BORDSPEL NAAR BESLISSING

'Op dit moment ben ik, en is ons kenniscentrum, bezig met speltheorie. Ja, inderdaad, gebaseerd op bordspelen. De interactie tussen spelers en het nemen van beslissingen staan centraal. We creëren een kleine wereld die iets zegt over hoe het in de praktijk echt werkt. Gaat het om winnen of verliezen, is het een spel waarin je moet samenwerken om anderen te 'verslaan' of opereer je solistisch? Wat is de invloed van jouw keuze op de ander? De speltheorie is heel breed toepasbaar. Daarnaast is speltheorie standaard in het curriculum van havo, vwo en universiteit opgenomen, maar niet in het hbo. Dat is voor mij een extra reden om hier binnen ons kenniscentrum aandacht aan te geven. Eind april gaan we samen met de Transfergroep

een cursus speltheorie aanbieden aan hogeschooldocenten. Daar ben ik echt heel blij mee. Iedereen kan er iets mee, van verpleegkundige tot geofysicus. En ondernemers kunnen bijvoorbeeld met behulp van speltheorie beslissen of ze wel of niet zullen uitbreiden, een pand wel of niet zullen aanschaffen.'

ONDERZOEK NAAR DE STICKERKAART

'Ook zijn we bezig met onderzoek naar nudging, letterlijk: het geven van een zetje. Denk aan de stickerkaart die de kleuterjuf inzet om kinderen hun taken te laten afmaken. Een deel van de studenten willen we blootstellen aan bepaalde nudges om te zien of dat effect heeft op bijvoorbeeld studievoortgang. Concreter dan dit kan ik het nu nog niet maken, omdat het onderzoek nog loopt en we de resultaten niet willen beïnvloeden. Wat werkt, wat niet en vooral: waarom? 'Tenslotte is er nog mijn eigen onderzoek. Ik hoop in het najaar te promoveren, met behulp van een promotievoucher van de hogeschool, op risicomangement. Hoeveel risico ben je als bedrijf of individu bereid te nemen? Het gaat om het afwegen van kansen en risico's. Mensen blijken uitkomsten van tevoren reëel te kunnen wegen, maar dat geldt niet voor hun kansen en zeker niet voor de nuances daartussen. Een verschil tussen 50 of 51 procent, dat voel je niet. Er zijn wel wat algemene dingen te zeggen over het nemen van risico's. Zo gaan mensen graag voor zeker en zijn ze bereid een kleine kans op een slechte afloop af te kopen. Aan de andere kant vinden we kleine kansen, bijvoorbeeld meedoen aan de staatsloterij, ook weer spannend en dan malen we er niet om dat we geld uitgeven met een heel kleine kans daar ooit nog iets van terug te zien. Wat we kunnen meten, is de persoonlijke attitude ten opzichte van risico. Heb je als persoon, en dus ook als bestuurder, de neiging kansen en risico's positief of negatief in te schatten? Die zelfanalyse kun je vervolgens weer meenemen in je beslismodellen.'

□ Dorine van Namen

MEELOPEN MET... RSG'ER FERDI DOUMA

Soep met bier en gefrituurde appel met bier. Samen met Ferdi Douma (23), tweedejaars commerciële economie en eerstejaars RSG (Rotterdamsch Studenten Gezelschap), volgt Profielen een workshop koken in de sociëteit van RSG, Asker V.

FOTO'S: MELISSA SMINK

16.00

Het eerste wat je ziet als je de sociëteit binnenkomt, is de dansvloer. **Net als het gebouw, heeft ook deze ruimte een naam uit de Noorse mythologie.** Waar Asker staat voor de eerste mens, is de Thor-ruimte vernoemd naar de god van de donder. Waarom weet Ferdi niet: 'Het is altijd al zo geweest.' De vloer onder zijn schoenen plakt van het bier dat er de vorige avond overheen is gegaan. Hij blijft staan en raapt twintig eurocent op. 'Er worden geen fooien geaccepteerd, omdat iedereen vrijwillig werkt.' Het muntje moet het ontgelden en vliegt door de ruimte. Ferdi: 'Dat doen de mensen achter de bar mee, want we willen niet aan elkaar verdienen.'

16.30

'Ik ben lid van de acquisitiecommissie.' Ferdi ploft neer op een van de gehavende banken in de relaxruimte. 'Dat is de schakel tussen RSG en het bedrijfsleven.' Zo heeft adviesbureau Capgemini onlangs een inhouse-dag georganiseerd. Tien RSG'ers kregen een workshop *elevatorpitches* (presentatie van een idee in de tijd waarin een lift van de onderste naar de bovenste verdieping gaat, red.). **'Maar we halen ook geld voor de vereniging binnen door, in samenwerking met bedrijven, trainingen en activiteiten te organiseren.'**

16.45

Eenmaal in de keuken snijdt Ferdi een grote berg prei in kleine stukken. 'Dat is voor de jachtschotel.' Als voorgerecht krijgen de studenten vanavond een Erdinger Weisbier-Suppe, een witte soep

met spekjes en vooral veel witbier. Het toetje bestaat uit een gefrituurde geschilde appel, gevuld met in bier geweekte rozijnen. De kookworkshop wordt gegeven door Mira van Leeuwen, vijfdejaars RSG. 'Roer maar even door het vlees', zegt ze tegen een handvol belangstellenden.

17.10

'De locatie van het pand aan het Haringvliet is echt ideaal. Het zit tussen twee kantoren in en door afspraken met de buurt kunnen we hier 's avonds mooie feestje organiseren. En met de 550 leden die we hebben, gebeurt dat weleens', aldus Ferdi.

19.00

Als het voorgerecht geserveerd wordt, stort een hongerige menigte van zo'n dertig man zich op de soep. Net als het hoofd- en nagerecht valt die in de smaak. Als rond half negen de laatste borden worden leeggeschraapt, is de avond nog niet voorbij. Naast de gezelligheid van de ondertussen groter geworden groep, kunnen de RSG'ers de hele avond nog genieten van speciaal bier in flesjes en, voor de gelegenheid, ook van de tap. **■ Melissa Smink**

Het RSG organiseert onder andere de festivals Cinemagie (film) en Jukebox (muziek). Meer informatie over de vereniging, haar commissies en speciale avonden kun je vinden op www.hetrsng.nl.

AFGESTUDEERO

LAURA SUIJKERBUIJK EN MONIQUE DRENT

Tot juli 2011: **facility management**
Nu: **werkzaam bij FGB Facility Support en het ministerie van Binnenlandse Zaken**

Laura Suijkerbuijk en Monique Drent studeerden af met een 10. 'Normaalgesproken studeer je af met een facilitair beleidsplan, maar wij wilden ons eigen onderzoeksonderwerp bepalen. En dat is gelukkig goed gelukt.'

FOTO: LEVIEN WILLEWSE

LAURA

MONIQUE

GELEERD OP DE HR:
samenwerken

GEMIST OP DE HR:
onderzoek opzetten en uitvoeren

'WIJ WILDEN ONDERZOEK DOEN', VERTELLEN LAURA SUIJKERBUIJK EN MONIQUE DRENT EN ZE KWAMEN DAARVOOR TERECHT BIJ ONDERZOEKSBUREAU CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS (CFPB) dat opdrachtgever voor hun afstudeeronderzoek werd.

'Bedrijven denken steeds strategischer na over de waarde van huisvesting in plaats van huisvesting alleen maar te zien als kostenpost. Door de juiste huisvesting en locatie kunnen instellingen zich onderscheiden. **Een goed profiel werkt als een magneet die de juiste klanten en medewerkers aantrekt**', licht Monique toe. En Laura: 'We onderzochten de relatie tussen organisatiewaarden - vernieuwend, dienstverlenend, klantgericht, flexibel, creatief en milieubewust bijvoorbeeld - huisvestingsambities en huisvestingsconcepten bij zes organisaties in de adviesbranche. De bedrijven verschilden in leeftijd, grootte en branche: een advocatenkantoor, een bureau voor organisatieadvies, een communicatie-, financieel, technisch en een huisvestingsadviesbureau. Het advocatenkantoor was gesloten, privacy stond hoog in het vaandel. De directie vond het al heel wat dat ze tussen twee kantoren een glazen wand hadden geplaatst, weliswaar met folie beplakt. Het communicatieadviesbureau was juist weer heel open en gastvrij. Ze hebben hun pand ingericht als een miniatuurstad met een kerk en een plein waar de vergaderruimte op was gebouwd. Bij binnenkomst van het huisvestingsadviesbureau loop je meteen de bar binnen waar klanten kunnen lunchen met personeel en leidinggevenden. Bij de opening van het pand kregen klanten symbolisch een sleutel als cadeautje en een rondleiding door de wijk. Een waarde als klantvriendelijkheid kun je ook laten zien door de manier waarop je met parkeerplaatsen omgaat: de plaatsen het dichtst bij de entree zijn niet voor de directie, maar voor klanten.'

ONDERZOEK IS MOEILIK
Laura en Monique vonden het doen van onderzoek 'superleuk maar het opzetten ervan wel heel moeilijk'. Monique: 'Daar word je op school niet echt op voorbereid. **Hoe zet je een onderzoek op, hoe bakken je het af - we konden niet ophouden met schrijven omdat we alles belangrijk vonden.** Dat leer je niet op school, dus hoe doe je dat? Gelukkig werden we extern begeleid door CfpB waar we allebei na ons afstuderen nog drie maanden konden blijven werken.'

EEN 10
Hebben die 10 en de Scriptieprijs jullie geholpen bij het vinden van een baan? Laura: 'Absoluut. Een medewerker van de FGB Facility Group waar ik nu werk, was als externe deskundige aanwezig bij het afstuderen. Daarna kregen we de vraag of we bij hen een presentatie van het afstudeeronderzoek wilden geven en van het een kwam het ander.' Monique: 'Ook bij mij heeft het zeker geholpen. Voor m'n afstuderen had ik al een keer een sollicitatiegesprek bij het ministerie van Binnenlandse Zaken, maar daar had ik niets meer op gehoord. Tot die 10. Toen werd ik meteen gebeld of ik zin had om daar te komen werken.'

De hogeschool is eigenlijk continu aan het verbouwen en verhuizen. **Heeft de facilitaire dienst nog contact met jullie gezocht of de resultaten uit jullie afstudeeronderzoek gebruikt?** Monique: 'Nou, nee, ik geloof niet dat ons rapport ooit bij de fadi terecht is gekomen. Maar het zou natuurlijk wel leuk zijn als ze het zouden lezen.' **■**

Dorine van Namen

CV LAURA

2011-heden: jr. office manager bij FGB Facility Support
feb.-sept. 2011 projectonderzoeker bij Center for People and Buildings
2011: winnaar scriptieprijs (1000 euro) van FGB/Hogeschool Rotterdam

CV MONIQUE

2011-heden: jr. projectleider ministerie van Binnenlandse Zaken
feb.-sept. 2011 projectonderzoeker bij Center for People and Buildings
2011: winnaar Scriptieprijs (1000 euro) van FGB/Hogeschool Rotterdam

FOTO: LEVIEN WILLEMSE

COLUMN
ERNEST VAN DER KWAST

SUMOWORSTELAAR

OLLE OVERBOSCH IS DE EERSTE SUMOWORSTELAAR DIE IK IN LEVENDEN LIJVE ONTMOET. Dat gebeurt in de gymzaal van openbare basisschool Pluspunt in Prinsenland. Op andere avonden wordt er op de matten aerobics gedaan, vanavond wordt er in een ring geworsteld. Ik geloof mijn ogen niet. Ik zie slanke, blanke billen in een *mawashi*, de traditionele onderbroek die sumo's dragen. Er zijn zelfs meisjes die meedoen, alleen dragen die een turnpak onder de *mawashi*. Sommigen hebben ook mascara op. Het heeft iets gekunstelds. **Sumoworstelen in een gymzaal in Prinsenland is een beetje als sportvissen in het Oceanium van Blijdorp.** Niet *the real thing*. Maar Olle Overbosch weet beter. Op het Europees Kampioenschap van 2009 werd de TU Delft-student bouwkunde eerste. En op het Wereldkampioenschap van 2010 behaalde hij brons. Toegegeven, het heeft voor hem geen zin om te adverteren in de Gouden Gids met: 'Huur een sumoworstelaar'. Er is geen markt voor donkerblonde sumo's die 1.77 meter lang zijn en schoon aan de haak 75 kilo wegen.

Overbosch is gerekruteerd. Net als bij het bobsleeën kent Nederland geen sumoworstelclubs waar kleine kinderen spelenderwijs met de sport kunnen kennismaken. Overbosch judode in het Nederlandse team en toen hij stopte, werd hij gevraagd om een keer te komen sumoworstelen. Dat ging zo goed dat hij de sport nu nog steeds beoefent. 'Meer schuilt er niet achter', benadrukt hij. In Japan gaat het anders. Het is een traditie die meer dan duizend jaar teruggaat. Er hoort een levensstijl bij; gebruiken, rangen, en een dieet. Olle Overbosch was in Japan voor een trainingsstage en at dezelfde maaltijd als zijn grote Aziatische collega's. De *chanko nabe*, oftewel: soep met vlees, tofu, groenten en rijst. Ook sliep hij in dezelfde zaal. **'Ze liggen op hun rug', zegt Overbosch. 'En ze snurken als een gek.'** Ik kan me er een voorstelling bij maken. Dat lukt me niet bij de vriendschappelijke oefenpartij tegen Kyokutenho, een sumoworstelaar die 1.95 meter lang is en schoon aan de haak 175 kilo weegt. 'Een stier', zegt Overbosch. 'Niet te stoppen, te veel gewicht.' In tegenstelling tot het Westen kent de Japanse competitie geen gewichtsklassen. In het algemeen geldt: hoe groter de sumoworstelaar, hoe hoger zijn aanzien. Het zijn helden die miljoenen verdienen. Hun rug wordt elke dag gewassen door een slaafje. Olle Overbosch is dan een lichtgewicht, maar hij kan zelf zijn rug wassen. ■

Ernest van der Kwast is schrijver. In mei verschijnt zijn nieuwe boek: Giovanna's navel.

Lees ook het interview met Ernest op p. 14.

Studenten en medewerkers van de Hogeschool Rotterdam kunnen een gratis mini-advertentie voor niet-zakelijke mededelingen plaatsen. Buitenstaanders (met een commercieel doel) kunnen tegen betaling een mini-advertentie plaatsen, kosten €25,- excl. btw per 25 woorden of een veelvoud daarvan. Aanleveren via profielen@hr.nl.

DAMESENHERENKAPPER.NL Knippen voor € 11,-. Studentenkapper 't Pakhuis, Oostzeedijk 316, Rotterdam (let op, ziet eruit als een antiekzaakje), tel 010-411 32 09. De kapper gaat ook koken! Kijk ook eens op dekokendekapper.nl.

Word jij **DIRECTEUR VAN STUDENTENPRIJSVRAAG.NL?** Het grootste platform van prijsvragen voor studenten in Nederland daagt jou uit om een jaar Studentenvrijsvraag.nl te leiden. Leer ondernemen en help medestudenten hun talent te verzilveren. Kijk voor meer informatie op studentenvrijsvraag.nl/directeurvooreenjaar.

Wil jij méér dan zeilen alleen? Aeolus organiseert **ZEILKAMPEN IN FRIESLAND** voor jongeren die anders niet op vakantie zouden kunnen gaan. Voor deze zeilkampen zijn wij op zoek naar enthousiaste zeilers. Meer info: www.meerdanzeilen.nl of mail naar info@zeilstichtingaeolus.nl.

Stichting Vakanties Autisme zoekt **vakantiebegeleiders**. Ook leuk als stage! Meld je aan en vraag naar de mogelijkheden, bel 0182-587053 of kijk op sva-autisme@buitenhof.nl.

Leer een land kennen als **VRIJWILLIGER!** Fantastische internationale vrijwilligersprojecten. Twee weken weg of enkele maanden? Afrika, Azië, Latijns-Amerika of Europa? Kijk op www.siw.nl.

SUPPORT BIJ SCRIPTIE OF WERKSTUK? Ben je druk en begin je een scriptie of werkstuk? Je voelt je niet helemaal zeker over je Nederlands? Paul Emonts, pas gepensioneerd socioloog en tekstschrijver, schrijft prima Nederlands en doet suggesties voor tekst en opbouw. Enig Engels, Duits of Frans is geen probleem; geen technologie of wiskunde. Hoe? We maken een gratis afspraak; ik zeg de klus te doen of niet; jij reageert ook. Bij 'ja' stuur ik offerte inzake tijdpad en onkosten; Kleine klus wordt meteen betaald; bij grotere wordt tussentijds gedeclareerd. Interesse? 06-48 44 69 46/010-213 01 90. paulemonts@gmail.com

EEN zoekt vrijwilligers die **DUURZAME PRODUCTEN TESTEN** en hun mening daarover online willen delen via blogs, films, twitter en facebook. Geïnteresseerd? Kijk op www.een.nl of mail info@een.nl.

STUDIEVOORLICHTING zoekt pr-studenten. Lijkt het je leuk om ons te helpen met verschillende voorlichtingsactiviteiten? Meld je dan nu aan bij Studievoorlichting via oriënteren@hr.nl of 010-794 44 00.

DE LIER VERKEERSOPLEIDINGEN Oostzeedijk 154. Lid BOVAG. 1e tien autorijlessen € 19,50 per les, daarna € 26,50 per les. Speciaal studentenpakket! 40 lessen à € 22,50,- per les. Telefoon 010-425 77 26.

DE RIJSCHOLEN CONCURRENT Speciaal studentenpakket! 30 rijlessen à € 22,50 per 50 minuten. Rijbewijs te behalen vanaf 10 dagen. Kijk voor meer informatie op onze site www.rijscholenconcurrent.nl of bel 010 -437 25 77.

Ben je op zoek naar een leuk **ORKEST?** Dan is het studentenharmonieorkest Majeur iets voor jou. Kom eens kijken bij onze repetitie op dinsdagavond van 19.30 tot 21.30 aan de Oudedijk 113. Meer info op www.majeur.net of mail majeur@eur.nl.

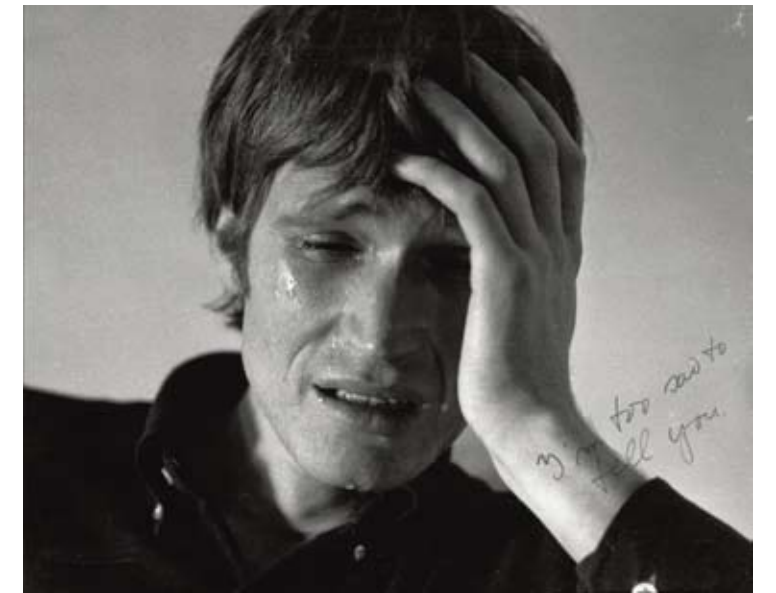
BOEK VAN DE AUTEURS VAN PUBERBREIN BINNENSTEBUITEN

Het boek *Over de top* beantwoordt de vraag hoe we jongeren kunnen helpen het beste uit zichzelf te halen. Yvonne van Sark en Huub Nelis, auteurs van het eerder verschenen *Puberbrein binnenstebuiten*, laten zien dat jongeren in de leeftijdscategorie tot 25 jaar een stimulerende omgeving nodig hebben om het beste uit zichzelf te halen. Het boek staat vol met tips voor ouders, docenten, onderwijsmanagers en werkgevers. Ook vertellen jongeren over hun weg 'naar de top'. Zo zouden scholen er goed aan doen meer te focussen in het aanbod en daarin uit te blinken.

BOEK JE DIPLOMA IN 100 PAGINA'S

Heb je het efficiënt leren nog niet onder de knie of wil je beter worden in het studeren? Lees dan *Je diploma in 100 pagina's*, geschreven door de studenten Joep van Agteren en Sasha Fayek Ramadan. Zij leggen de belangrijkste studietechnieken uit en hoe je die kunt toepassen. Zo is er een oefening in snellezen en krijgt de lezer de tip om moeilijke stof niet alleen zelf te leren, maar ook uit te leggen aan een buitenstaander.

Bas Jan Ader, *I'm Too Sad To Tell You*, 1970. Museum Boijmans van Beuningen

ART ROCKS! TRANEN OP MUZIEK

Kunst inspireert. Dat wil zeggen: goede kunst inspireert. En daar is in Museum Boijmans Van Beuningen genoeg van te vinden. Het museum selecteerde dertig topwerken uit de collectie voor het project Art Rocks! Wat er gebeurt als muzikanten zich door deze kunstwerken laten inspireren en een lied maken, is te beluisteren op de site van *Art Rocks!* De dertig werken variëren in ongeveer alles: roem, techniek, tijd, kunstdiscipline, en daarmee laat het museum nog maar eens zien wat een geweldige kunstcollectie Rotterdam heeft. 'We' hebben Rembrandt, Pieter Bruegel, Hieronymus Bosch, om een paar Ouden te noemen, maar ook helden uit het surrealisme: Salvador Dali, René Magritte, Man Ray, beroemde beeldhouwers als Auguste Rodin en Edgar Degas. En natuurlijk hedendaagse kunst van Joep van Lieshout of Maurizio Cattelan.

Wat prikkelt nou die muzikanten om van kunst nieuwe kunst te maken? Het antwoord: Bas Jan Ader. Begin april zijn bij zijn werk *I am too sad to tell you* de meeste liedjes gemaakt. In de videoperformance uit 1971 zien we hem drie minuten lang huilen. We weten niet waarom; er is alleen dit beeld van een huilende man. Het werk wordt nog indringender als de kijker weet dat Ader in 1975 verdwenen is. Tijdens de realisering van de performance *In Search of the Miraculous* verdwijnt hij op zee en keert nooit meer terug. RenK scoort de meeste stemmen bij Aders werk met zijn klassieke vertolking *Troost voor Bas Jan Ader*. Maar niet alle muzikanten zijn zo diep geroerd door deze tranen. Dr. Dynamite maakte een punkrock vertaling bij het werk, met als opmerking: 'Juh Bassie!! Kop op. Niet zo down nou juh! Jankert! Zakdoekje?'

Favoriet van ondergetekende is *De Haven van Rotterdam*, een hiphopsong van Drs. B bij het gelijknamige schilderij uit 1907 van Paul Signac. Drs. B brengt daarin, net als Signac, een mooie ode aan de haven. Lied en beeld gaan hand in hand. Wie is jouw favoriet? **Ga naar www.artrocks.nl en stem. Of doe mee, en stuur je song en video voor 6 mei in.** De grote finale van de muziekwedstrijd vindt plaats op 23 juni. ■ *Esmé van der Molen*

WIE BEN JIJ DAN?

FOTO: FRANK HANSHWIK

'Rotterdam heeft de grootste haven van Europa. Daarom wilde ik hier studeren', zegt uitwisselingsstudent Jekaterina uit Letland. Op de HR volgde ze een half jaar de minor maritime and port management (mpm). Het onderwijs beviel haar zo goed dat ze nog eens een half jaar blijft.

Waar kom je vandaan?

'Ik kom uit Riga, de hoofdstad van Letland. Het is het een na armste land van de EU en dat is ook in mijn stad duidelijk te merken. De rijken zijn heel rijk en rijden rond in dure auto's, terwijl de armen steeds armer worden. Er bestaat geen middenklasse. Ook voor studenten is het moeilijk. Wij krijgen geen studiefinanciering. Je kunt wel een lening krijgen die je na je studie moet terugbetalen, tenzij je na het halen van je diploma kinderen krijgt. Dan wordt er per kind 25 procent van je schuld afgehaald.'

Bezig met...

'Ik heb in februari de minor mpm afgerond. In Letland studeer ik *port and ship management*, maar ik ga nog niet terug naar huis. Ik heb besloten om nog tot het einde van het studiejaar in Rotterdam te blijven, vooral omdat het onderwijs hier stukken beter is. Ik leer veel meer dan in Letland. Tot aan de zomer ga ik een paar modules volgen.'

Vijf jaar geleden...

'Toen zat ik in mijn laatste jaar van de middelbare school en was ik me aan het voorbereiden op de examens. Het was moeilijk om te kiezen; het ene moment wilde ik kapster worden en de volgende dag wilde ik naar de politieacademie. Achteraf gezien was die tijd een stuk makkelijker dan nu. Toen hoefde ik nog niet voor mezelf te zorgen.'

Ooit...

'Ik wil mijn eigen bedrijf oprichten in de containerindustrie. Vanuit welk land weet ik nog niet; het ligt eraan waar de banen zijn. Ik wil ook een gezin. Met wie? Dat weet ik nog niet. Misschien wel met een Nederlandse man; ik vind ze ontzettend knap.' **Melissa Smink**

JEKATERINA MJACKOVA (22) Minor maritime and port management

**BEDRIJFSBUREAU
STUDIEVOORBEREIDING**
MUSEUMPARK H01.038,
010-794 60 00

BUREAU INSCHRIJVING
Museumpark MH 02.212,
010-794 42 00
Open: 8.30-17.00

**CENTRALE MEDEZEGGENSCHAAPRAAD
(CMR)**
Museumpark H00.044,
010-794 45 18

**CENTRUM VOOR TOPSPORT EN STUDIE
CONTACTPERSOON:** Coen Duiverman
Kralingse Zoom N1.116,
010-794 62 44

COPYSHOPS XEROX
Academieplein: 010-794 49 16
Kralingse Zoom: 010-794 62 18
Museumpark: 010-794 42 01

**DECANEN
Academieplein
(ook voor Pieter de Hoochweg en
RDM Campus)**
Marie-Enne Brasser (ma/di/do),
010-794 48 44, kamer I 0.10,
m.e.brasser@hr.nl
Simone Huijbregts (ma/di/do/vr), 010-
794 49 82, kamer I 0.06,
s.i.huijbregts@hr.nl
Henk de Klerk (ma/di/wo), 010-794 48
45, kamer I 0.08, h.g.de.klerk@hr.nl

Museumpark
Studenten kunnen een afspraak maken
via afspraakdecaanmu@hr.nl
Evelien Suijkerbuijk (di/wo/do mo./vr),
010-794 50 64, kamer MP.H01.014,
e.e.m.suijkerbuijk@hr.nl
Clariet Helwig (ma-vr), 010-794 42 52,
kamer MP.H01.019, c.p.helwig@hr.nl
Serge Feldmann (ma-vr), 010 - 794 42
56, kamer MP.H01.013
s.d.feldmann@hr.nl

Kralingse Zoom
Studenten kunnen een afspraak maken
via afspraakdecaankz@hr.nl
Janna Verdonk (ma/di/do/vr, oneven
weken vr afwezig), 010-794 62 48,
kamer 01.305, j.verdonk@hr.nl
Jan van Westrenen 010-794 62 84,
kamer 01.230, j.g.van.westrenen@hr.nl
Peggy Schultz (ma/di/wo/do), 010-794
62 83, kamer 01.307, p.j.schultz@hr.nl

Wijnhaven 61 en 107/Blaak
Dagelijks inlooppreekuur van 12.00 tot
13.00.
Cas Jönsthövel (ma mi/di/do), 010-794
47 85, kamer W.0.151, c.j.jonsthovel@
hr.nl
Eveline Glansbeek (ma, do, vr), 010-
794 47 85 of 46 96, kamer W 0.151,
e.f.m.glansbeek@hr.nl
Dorie Geers (ma-wo, vr), 010-794 46 96,
kamer W 0.153, d.m.geers@hr.nl

Pabo Dordrecht
Evelien Suijkerbuijk (do middag),
078-611 26 20, kamer 2.09,
e.e.m.suijkerbuijk@hr.nl

HR SERVICES
Westblaak 88-110, 3012 KM Rotterdam
010-794 43 02 / fax 010-794 43 69

INTERNATIONAL OFFICE
Kralingse Zoom, K.02.224, 010-794 60
05, internationaloffice@hr.nl

KEUZEONDERWIJS
Voor vragen over keuzeonderwijs
(keuzevakken en minors)
Museumpark H10.033,
010-794 45 22, keuzeonderwijs@hr.nl

MEDIATHEKEN
Info op <http://mediatheek.hro.nl>
Catalogus op <http://vubissmart.hro.nl>
Academieplein
010-794 48 20. Open: ma/di/do 8.30-
21.00, wo/vr 8.30-17.00

Kralingse Zoom
010-794 62 78. Gebouw II, K.N1.104.
Open: ma/di/do 9.00-16.30, wo 9.00-
21.00, vr 9.00-16.30

Museumpark
010-794 43 93. Open: ma t/m do 8.30-
21.00 u en vr 8.30-16.30
Onderwijswerkplaats: ma/di 8.30 -
21.00, wo/do 8.30 - 17.00,
vr 8.30 - 16.00

Wijnhaven
010-794 47 02 (balie),
010-794 47 73 (kunstkelder),
010-794 46 54 (werkkamer).
Open: ma t/m do 8.30-21.00,
vr 8.30-17.00

Pabo Dordrecht
078-611 26 15. Open: ma 9.00-18.30, di
10.00-14.00 en 18.00-20.30,
wo/vr 10.00-14.00, do 9.00-16.30

Onderwijswerkplaats
ma 9.00-18.30, di 10.00-15.00 en
18.00-21.00, wo 9.00-17.00, do 9.00-
19.00, vr 10.00-15.00
NB: Tijdens schoolvakanties zijn er
gewijzigde openingstijden!

MENTORATEN
Museumpark MP H01.041,
010-794 51 06
Amani
Voor Marokkaanse studenten
010-794 40 68, amani@hr.nl

Antuba
Voor Arubaanse en Antilliaanse
studenten www.antuba.nl
010-794 53 29, www.antuba.nl,
antuba@hr.nl

Makandra
Voor Surinaamse studenten
010-794 40 68, makandra@hr.nl

Lale
Voor Turkse studenten
010-794 40 68, lale@hr.nl,
mentoraatlale.hyves.nl

POWERPLATFORM
Voor en door studenten met een
functiebeperking
Kralingse Zoom, 010-794 62 48,
www.powerplatform.nl.

**READERSHOPS
Academieplein**
kelder: A.K.24. Open: ma/do: 8.30-18.30,
di/wo: 8.30-16.30 en vr: 8.30-15.30
Kralingse Zoom
In Selexyz.

Open: ma t/m vr 9.00-17.00
Museumpark
L-1.134 - Kelder
Open regulier: ma/do 9.00-10.30,
13.00-14.00, 17.30-18.30, di/wo/vr
9.00-10.30,13.00-14.00.
Aangepaste openingstijden in de eerste
lesweek van een kwartaal en tijdens
de introductieweek. ma/do 9.00-12.30,
13.00-15.00, 17.30-18.30, di/wo/vr
9.00-12.30,13.00-15.00.

SERVICE DESK ICT
010-794 44 11
Kijk voor de openingstijden op Hint
Academieplein,
B.1.02, ictac@hr.nl

Kralingse Zoom,
01.425, ictkz@hr.nl

Museumpark,
H01.030, ictmu@hr.nl

Wijnhaven/Blaak,
0.316, ictwi@hr.nl

STEUHPUNT STUDERENDE MOEDERS
Museumpark M.L0.0.4p (t.o.
fietsenstalling), 010-2067559,
info@studerendemoeders.nl,
www.studerendemoeders.nl

STUDENT AAN ZET (PEERCOACHING)
Museumpark H01.041, 010-794 51 06.
Open: ma-vr 9.00-17.30

**STUDIEVOORLICHTING EN
STUDIEKEUZEBEGELEIDING**
Museumpark Visitor Centre,
010-794 44 00,
studievoorlichting@hr.nl
Open: ma en wo: 9.00-20.00 di, do en vr:
9.00-17.30. Iedere 2e zaterdag van de
maand: 10.00-14.00

ACCOUNTMANAGERS AANSLUITING
010-794 40 73
aansluiting@hr.nl

TAALDESK
Algemene vragen over taal
(zowel Nederlands als Engels) en
bijspijkermodules kunnen gesteld
worden via taaldesk@hr.nl.

POST HBO
Hogeschool Rotterdam Transfergroep
transfergroep@hr.nl
www.transfergroep.nl
010-794 68 00

**VERTROUWENSPERSONEN
VOOR STUDENTEN
Academieplein**
Clemens Peters: c.m.j.b.peters@hr.nl
Marijke Hagen-Salleveld:
m.g.j.t.hagen-salleveld@hr.nl
Kralingse Zoom
Jan Roel van Zuilen: j.r.van.zuilen@hr.nl
Bertine van Hillo-Visser: b.e.van.hillo-
visser@hr.nl
Museumpark
Henk Vermeulen: h.j.m.m.vermeulen@
hr.nl
Tine van Duijn: t.van.duijn@hr.nl
Wijnhaven/Blaak
Aad van der Star: a.van.der.star@hr.nl
Jocé Bloks: j.a.l.h.bloks@hr.nl

**VERTROUWENSPERSONEN
VOOR PERSONEEL**
Ahmet Kuyumcu: a.kuyumcu@hr.nl
Gertrud Bartels: g.m.e.bartels-van.der.
ham@hr.nl

**ADRESSEN OPLEIDINGEN
Hogeschool Rotterdam**
Postbus 25035, 3001 HA Rotterdam
Telefoon (010) 794 00 00
www.hogeschool-rotterdam.nl

Academieplein
• Instituut voor Engineering en Applied
Science
• Instituut voor Bouw en Bedrijfskunde
• Instituut voor Communicatie, Media en
Informatietechnologie
• Bedrijfskundige informatica
• Informatica
• Technische informatica
• Rotterdam Academy
G.J. de Jonghweg 4-6, 3015 GG
Rotterdam
Telefoon (010) 794 48 41

Blaak/Wijnhaven 61
• Instituut Willem de Kooning Academie
voor
'Art, Media, Design & Leisure'
Wijnhaven 61, 3011 WJ Rotterdam
Telefoon (010) 794 47 47
Blaak 10, 3011 TA Rotterdam
Telefoon (010) 794 47 50

Kralingse Zoom
• Rotterdam Business School
• Instituut voor Commercieel
Management
• Instituut voor Financieel Management
Kralingse Zoom 91, 3063 ND Rotterdam
Telefoon (010) 794 6201

Lloydstraat
• Hogeschool voor de Zeevaart (MAROF)
Lloydstraat 300, 3024 EA Rotterdam
Telefoon (010) 448 64 00

Museumpark
• Instituut voor Gezondheidszorg
• Instituut voor Lerarenopleidingen
• Instituut voor Sociale Opleidingen
• Hogeschool Rotterdam Transfergroep
Museumpark 40, 3015 CX Rotterdam
Telefoon (010) 794 43 33

Pabo Dordrecht
Achterom 103, 3311 KB Dordrecht
Telefoon (078) 611 26 00

Pieter de Hoochweg
• Instituut voor Communicatie, Media en
Informatietechnologie
• Communicatie
• Communication and Multimedia Design
• Grafimediotechnologie
Pieter de Hoochweg 129, 3024 BG
Rotterdam
Telefoon (010) 794 65 16

RDM Campus
RDM Kade 59, 3089 JR Rotterdam
Telefoon (010) 794 92 00
Regiolocaties

Wijnhaven 107
• Instituut voor Managementopleidingen
(voltijd)
Wijnhaven 107, 3011 WN Rotterdam
Telefoon (010) 794 80 00

UIT in Rotterdam

Rotterdam staat bol van kunst en cultuur. Waar moet je de komende tijd naartoe en wat moet je zien? Het Rotterdams Uitburo geeft tips!

Dunya Festival

Op de laatste zondag van mei komt multicultureel Rotterdam bijeen in het Park bij de Euromast. Daar is het één groot feest met muziek, poetry en eten vanuit de hele wereld.

27 mei | Park bij de Euromast | gratis | www.dunya.nl

Budget knaller

© Tatiana Stoute

Vijf vragen aan Pietra Ligura

Now&Wow Fest

Bloedende lolita's, moslima's met schaamhaar, mannen op hakken en vrouwen met baarden; Now&Wow is terug! In de vorm van Now&Wow Fest trekken Ted Langenbach en Pietra Ligura alle registers open om Rotterdam goed te laten feesten. In juni vindt de tweede editie plaats.

Oh Ja Joh?! ZigZagCity

Wist je dat de Coolsingel in het begin van de 20e eeuw gedempt is en dat er daarvoor dus water lag? En wist je dat de Lijnbaan vroeger een chique en exclusief winkelgebied was voor de rijke mensen?

Tijdens het nieuwe architectuurfestival ZigZagCity leer je Rotterdam van een heel andere kant kennen. Via een alternatieve route door de binnenstad kom je op plekken waar je normaal niet zo snel zou komen. Architecten en kunstenaars transformeren verborgen hofjes en passages in vrolijke speel- en rustplekken om even te ontsnappen aan de stadse drukte. Zo maak je je eigen paviljoen van zeepsop en ervaar je de natuur midden tussen de betonblokken. Onderweg kom je van alles te weten over Rotterdam. Het reisbureau ZigZagTravel biedt verschillende citytrips aan en is tevens dé plek voor informatie over het festival.

20 april t/m 6 mei | verschillende locaties
verschillende prijzen | www.zigzagcity.nl

Wat is je vooral bijgebleven van de eerste editie van Now&Wow Fest?

De overweldigende euforie van zowel de fans als de critici.

In welk opzicht wordt de tweede editie anders?

Now&Wow Fest blijft dicht bij zijn DNA. Je moet er vooraf over kunnen dromen en er achteraf over kunnen zeggen dat het meer was dan een droom.

Wie zou je graag nog eens willen programmeren?

Ik zou graag een feest geven met Jean Paul Gaultier of kunstenaar Jan Fabre.

Hoe ziet de toekomst van Now&Wow eruit?

Als een rondreizend nacht-museum over de hele wereld, met twee keer per jaar de basis in Rotterdam.

Kun je tot slot een klein tipje van de sluier oplichten over de komende editie?

Nee, want Now&Wow moet mysterieus blijven. We verafschuwen namedropping als maniertje om een feest te organiseren.

Mail&Win!

Stuur een mail met als onderwerp **NOW** naar webredactie@rotterdamsuitburo.nl en maak kans op 2 kaarten voor Now&Wow Fest!

2 juni | Maassilo | €25 | www.nowandwowfest.com

Theatertip

© Mark Janssen

Vertellingen van 1001 nacht

Het Zuidelijk Toneel komt met een exotisch sprookje naar het theater, met onder meer Marc-Marie Huijbregts en de Ashton Brothers. Verwacht acrobatiek, circus, veel humor en meer.

25 t/m 28 april | Rotterdamsche Schouwburg | vanaf €11 voor studenten
www.rotterdamschouwburg.nl

Expotip

Afghanistan 2005
© Robert Knoth / Antoinette de Jong

Poppy

Antoinette de Jong en Robert Knoth reizen langs de handelsroutes van de Afghaanse heroïne. Onderweg legden ze de schaduwzijde van de globalisering op indringende wijze in beeld.

T/m 10 juni | Nederlands Fotomuseum
€3,50 voor studenten
www.nederlandsfotomuseum.nl

Festivaltip

Music Republic

Hét outdoor dance-event van Rotterdam pakt dit jaar uit met vier area's. De mainstage wordt gehost door het festival zelf, de andere drie podia door Herr Zimmerman, Warehouse en I Love Urban. Met onder meer Erol Alkan, Benny Rodrigues en The Flexican.

2 juni | Sidelingepark | €29
www.musicrepublic.nl

Ga voor het meest actuele aanbod naar www.rotterdamsuitburo.nl

@Rdamsuitburo
Rotterdams Uitburo

